
VENKOVSKÉ
STAVBY 2018

TVÁŘ VENKOVA

VENKOVSKÉ
STAVBY 2018

I. Vesnice roku 2018

Cítov	14
Dolní Němčí 1. místo a titul „Vesnice roku 2018“	16
Hrušky	20
Kamenný Újezd	24
Kytlice	26
Nový Kostel 3. místo v soutěži Vesnice roku 2018	28
Pustá Kamenice	30
Svatý Jan nad Malší	32
Stěžery	34
Šumvald 2. místo v soutěži Vesnice roku 2018	36
Tatobity	38
Úvalno	40
Vepříkov	44

II. Zlatá cihla v Programu obnovy venkova - oceněné stavby

II. I. Obnova či rekonstrukce památkově chráněných objektů a památek místního významu

Dolní Poustevna, Evangelický kostel	48
Komárno, Hřbitovní areál	49
Kyselka, Kostel sv. Václava	50
Polevsko, Areál kostela Nejsvětější Trojice	51
Požořice, Kostel Nanebevzetí Panny Marie a přilehlé náměstí	52
Rohozná, Kaple sv. Václava	53
Roseč, Farní stodola	54
Studnice, Litinový kříž	55
Úvalno, Rychta č.p. 50	56
Vidochov, Cesta světla	57

II. II. Obnova či rekonstrukce staveb venkovské zástavby

Bludov, Měšťanka	58
Břežany, Špýchar - muzeum obce	59
Melč, Hasičská zbrojnice	60
Ovesné Kladruby, Budova bývalé školy	61
Písečná, Hasičská zbrojnice	62
Štěpkov, Hasičská zbrojnice	63
Velatice, Budova obecního úřadu	64
Velehrad, Velehradský dům sv. Cyrila a Metoděje	65
Všekary, Návesní rybníky	66

II. III. Nové venkovské stavby

Hlince, Kaplička panny Marie Bolestné	67
Hrádek, Zvonička	68
Nová Ves u Nového Města na Moravě, Kaple sv. Anny	69
Nové Hamry, Rekonstrukce a přístavba multifunkčního centra	70
Podolí, Duchovní a relaxační areál Podolí	71
Těšany, Hasičská zbrojnice	72

III. Zlatá cihla v Programu obnovy venkova - nominované stavby

III. I. Obnova či rekonstrukce památkově chráněných objektů a památek místního významu

Dolní Žandov, Historické kašny	74	Louňovice pod Bláníkem, Kaplička ve Světlé	80
Drahouš, Kaple sv. Jana Nepomuckého	75	Nové Veselí, Věž kostela sv. Václava	81
Heřmanice u Oder, Kaple sv. Jana Nepomuckého	76	Nový Kostel, Zámek Nový Dvůr u Nového Kostela	82
Hodslavice, Pilečkův dům	77	Podhradí, Areál zámku v Podhradí	83
Hradec nad Svitavou, Kostelní věž na kostele sv. Kateřiny	78	Radiměř, Kamenná zeď pod hřbitovem	84
Jinočany, Kaplička - „Srdce Jinočan“	79	Svijany, Socha sv. Antonína Paduánského	85

III. II. obnova či rekonstrukce staveb venkovské zástavby

Bělotín, Rekonstrukce kulturního zázemí	86	Nové Syrovice, Kulturně - sportovní areál	99
Borotín, Radnice Borotín	87	Ostopovice, Rekonstrukce návsi U Kaple	100
Březno, Bývalá mateřská a obecná škola	88	Ostopovice, Rekonstrukce budovy ZŠ a MŠ	101
Bystřice, Obecní kino	89	Petrovice u Karviné, Kulturní centrum	102
Dolní Město, Bezpečné a bezbariérové chodníky	90	Pohoří, Obecní úřad Pohoří	103
Hrušky, Budova základní školy	91	Pravonín, Spolkový dům Pravonín	104
Lhota Vlasenice, Kulturní dům	92	Příchovice, Sportovně - relaxační centrum Ostrov	105
Lkáň, Komunitní centrum Lkáň	93	Pustá Kamenice, Základní a Mateřská škola Pustá Kamenice	106
Malá Úpa, Pivovar Trautenbrek	94	Ratiboř, Mateřská škola Ratiboř	107
Malé Svatoňovice, Budova II. stupně Základní školy Malé Svatoňovice	95	Skaštice, Autobusová zastávka a cyklistická odpočívka	108
Moutnice, Mateřská škola	96	Stěžery, Mateřská škola Stěžery	109
Násedlovice, Muzeum tradic mikroregionu Ždánicko	97	Šumvald, Revitalizace veřejného prostranství	110
Nemochovice, Kulturní dům	98	Třemešná, Autobusové zastávky	111

III. III. nové venkovské stavby

Bukovany, Srdce obce	112	Kmetiněves, Dětské a sportovní víceúčelové hřiště	115
Dolní Žandov, Veřejné prostranství za budovou ZŠ a MŠ	113	Ledčice, Sociální zázemí pro sportoviště	116
Jiřice, Hasičská zbrojnice	114		

IV. Pozemkové úpravy

Katastrální území Kuničky, obec Kuničky, okres Blansko	118
Katastrální území Bousov, obec Bousov, okres Chrudim	118
Katastrální území Blížejev, obec Blížejev, okres Domažlice	119
Katastrální území Pančava, Kraj Vysočina, město Jihlava	119
Katastrální území Křižany, obec Křižany, okres Liberec	120
Katastrální území Výrava vč. přilehlých částí k.ú. Černilov, Libníkovice a Libřice, Hradec Králové	120
Katastrální území Bílý Potok, Javorník, Jeseník	121
Katastrální území Žim, obec Žim, okres Teplice	121

V. Paměť obce Bělotín v plastikách Michala Moravce

2014 - Víly	124
2015 - Sv. Jiří	126
2016 - Husovy pravdy	128
2017 - Brána Kravařska	130
2018 - Český lev	132

Úvodní slovo

Vážení přátelé venkova!

Máte v rukou další díl knižní řady s názvem Venkovské stavby, kterou pro Vás připravil zakladatel českého soutěžení o titul Vesnice roku a Zlaté cihly – tedy Spolek pro obnovu venkova ČR.

Letošní kniha je trochu výjimečná a budeme rádi, když se dostane do pravých rukou.

Proč výjimečné vydání? Letošní rekapitulace pozitivního dění na našem venkově totiž vychází v roce komunálních voleb do obecních zastupitelstev. Je tedy nasnadě, že svým způsobem uzavírá čtyřletou periodu práce na vzhledu i duši českých, moravských a slezských vesnic. A událo se toho za uplynulá čtyři léta nemálo.

A které „pravé ruce“ máme na mysli? Samozřejmě ruce těch, kteří se nově chápou odpovědnosti za své obce, neboť nikdo učený z nebe nespádl, a vždy je lepší se poučit než postupovat cestou pokus-omyl.

V případě necitlivého stavebního zásahu do minulými generacemi modelované tváře venkovské zástavby jde o omyl těžce napravitelný.

Co tedy doporučit?

Řídit se osvědčenými – uč se synu moudrým býti či dvakrát měř a jednou řež.

Co dopřát závěrem?

Ať je kniha výstižným odrazem roku 2018, inspirací, ale také vyzyvatelem k ještě pohlednějšimu a přívětivějšímu venkovu, jež je naším domovem.

Mgr. Eduard Kavala
1. místopředseda SPOV ČR

Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova

Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova je každoročně vyhlašována již od roku 1995. Cílem soutěže Vesnice roku je povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost programů obnovy vesnic a upozornit širokou veřejnost na význam venkova, ale také vyzdvihnout aktivity obcí, jejich představitelů a občanů, kteří se snaží nejen zvelebovat svůj domov, ale rozvíjejí i místní tradice a zapojují se do společenského života v obci. Význam soutěže podtrhuje každoroční účast téměř tří stovek obcí.

Soutěž byla poprvé vyhlášena Spolkem pro obnovu venkova ČR v roce 1995 pod názvem Soutěž o nejzdařilejší program obnovy vesnice. Od roku 1996 je jedním z vyhlašovatelů Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Svaz měst a obcí ČR. Ministerstvo zemědělství se mezi vyhlašovatele připojilo v roce 2007.

Soutěž je každoročně vyhlašována na jarním Dnu malých obcí v Praze. Obce přihlášené do soutěže jsou hodnoceny v následujících oblastech: koncepční dokumenty, společenský život, aktivity občanů, podnikání, péče o stavební fond a obraz vesnice, občanská vybavenost, inženýrské sítě a úspory energií, péče o veřejná prostranství, přírodní prvky a zeleň v obci, péče o krajinu, připravované záměry a informační technologie obce.

Organizace soutěže probíhá ve dvou kolech – krajské a celostátní. Všechny přihlášené obce jsou nejprve hodnoceny v krajském kole. Do celostátního kola pak postupuje za každý kraj vždy maximálně jedna obec, které byla udělena Zlatá stuha v krajském kole. V rámci celostátního kola jsou vyhodnocena první tři místa.

Vítěz celostátního kola soutěže Vesnice roku postupuje do nadnárodní soutěže s názvem Evropská cena obnovy vesnice, kterou vyhlašuje, ve dvouletém intervalu, Evropská pracovní společnost pro rozvoj venkova a obnovu vesnice (Europäische Arbeitsgesellschaft Landentwicklung und Dorferneuerung ARGE).

V roce 2018 se do soutěže přihlásilo celkem 228 obcí ze třinácti krajů České republiky. Třináct obcí, které získaly ocenění Zlatá stuha, za vítězství v krajském kole, postoupily dále do celostátního kola, které proběhlo v prvním zářijovém týdnu.

Vítězem triadvacátého ročníku a nositelem titulu „Vesnice roku 2018“ se stala obec Dolní Němčí ze Zlínského kraje. Na druhém místě se umístila obec Šumvald z Olomouckého kraje a třetí místo získala obec Nový Kostel z Karlovarského kraje.

Slovo architekta

Tato kniha je další z edice Tváře venkova, kde najdete přehlídku staveb nových, od základů rekonstruovaných nebo citlivě zachráněných a kvalitních veřejných prostor tyto a jiné stavby obklopujících. Všechny vyobrazené počiny spojuje moment vytváření, z podstaty věci zde nenajdete stavby, které z našich vesnic v posledních letech zmizely.

Některých je škoda a jistě se najdou případy, kdy bylo možné postupovat citlivěji a stavby rekonstrukcí zachovat. Ve spoustě případů je rozhodnutí o zbourání vedeno čistě ekonomickou úvahou porovnávající náklady na rekonstrukci a novostavbu. Těžko lze ale v takové úvaze zohlednit cenu stáří stavby nebo její hodnotu pro ty, kterým stavba patřila do života - třeba jen tím, že kolem ní před desetiletími chodili do školy.

Současně ale existuje spousta staveb, které by zmizet měly, aby uvolnily cenné místo stavbám novým nebo jen zanechaly volný prostor tam, kde je ho pro život obce třeba. Není příliš těžké si ze svého okolí vybavit zchátralý objekt z let osmdesátých a dřívějších nebo nedostavěný z let devadesátých zabírající místo v centru obce. Objekt, který je jen mementem dřívějších stavebních ambicí, ale kromě této snadno zpochybnitelné „hodnoty“ nemá žádnou další. V případě nevyjasněného vlastnictví může být taková stavba takřka neodstranitelným „vředem na tváři vesnice“.

Stále neslábne tlak na rozšiřování vesnice. Urbanisticky i sociologicky nevýhodné zastavování dalších a dalších okolních volných ploch tak mnohdy převažuje nad tendencí efektivního využití stávající zástavby. Stavby na zelené louce jsou z mnoha důvodů jednodušší než výstavba ve stabilizované zástavbě se svými omezeními. O to cennější je snaha těch, kteří usilují o uvolnění míst zabraných nefunkujícími stavbami. Vědomí úsilí vynaloženého k odstranění objektu, který obci už svou existencí nemůže přinést žádnou pozitivní hodnotu, by mělo zakládat – a snad i zakládá – důvod k zodpovědnému nakládání se získaným prostorem. Celé vynaložené úsilí se zúročuje zase „jen“ v možnosti něco nového vytvořit.

K zodpovědnému nakládání s prostorem patří zvážení co největšího počtu možností, zohlednění nároků občanů i odborné veřejnosti. Ani pro urbanisty a architekty není vždy snadné shodnout se na tom, jestli uvolněné místo má větší hodnotu využití stavbou nebo uvolněné pro veřejné využití. A to je teprve první krok na cestě vedoucí třeba k obnovené návsi. Jedním ze způsobů jak nevykročit špatným směrem a mít jasno i v následných krocích je architektonická soutěž. Jakkoli je to způsob časově náročnější, než zadání návrhu jednomu konkrétnímu nebo výběr z omezeného počtu uchazečů, nabízí právě kýženou rozmanitost možných odpovědí na konkrétní řešenou situaci.

Přejme si nad vyobrazenými kvalitními příklady staveb a veřejných prostor z našeho venkova odvahu investovat úsilí i finance do realizace podobných a oceňme nejen ty, kteří je vystavěli, ale i ty, kteří k takovým počínům založili nebo založí „základní kámen“ zbouráním staveb již nepotřebných.

Ing. arch. Petr Moráček

kapitola I.

VESNICE ROKU 2018

Cítov, jehož součástí je osada Daminěves, leží ve Středočeském kraji, v úrodné Polabské nížině, 8 km od města Mělník a 15 km od města Roudnice nad Labem, na hranicích kraje Středočeského a Ústeckého. Nadmořská výška je 181 m. Na katastrální rozloze 1580 ha žije 1 238 obyvatel, jejichž průměrný věk je 40 let.

Charakter zástavby je typicky venkovský, převažuje bydlení ve vlastních rodinných domech. Obec má vlakové a autobusové spojení. Za vsí vede železniční trať Děčín - Praha. Obcí prochází silnice II. třídy Roudnice – Mělník. Rychlé individuální spojení do hlavního města nabízí nedaleká dálnice D8. V obci je základní a mateřská škola s jídelnou, družinou a tělocvičnou. Dále je v obci pošta, praktický lékař, dětský lékař, obecní úřad, hasičská zbrojnice, knihovna, kulturní dům, letní koupaliště, fotbalové hřiště, nové dětské hřiště, tenisové kurty, víceúčelové hřiště, hřiště na plážový volejbal, prodejna potravin, pohostinství, kostel, fara, hřbitov, vlaková a autobusová zastávka.

Cítov je typická zemědělská obec, kde se až do roku 1998 pěstoval chmel a v současné době se vysazují vinohrady. V osadě Daminěves firma SAD vlastní 150 ha ovocných sadů s převahou třešní a višní.

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1268, v letošním roce tedy obec slaví 750 let a 120let od zahájení vyučování v nové škole. Do obce na faru jezdil spisovatel J. Š. Baar, jeden z cítovských zemanů byl rektorem Vysokého učení technického v Praze. Z pověstí je nejznámější o Žalíně. Z místních památek je cenný Mariánský sloup z roku 1713 a socha Sv. Jana Nepomuckého z roku 1750. Dominantu obce tvoří kostel sv. Linharta. Z původně románské stavby se dochovala apsida, románský portál a některé části zdiva chrámové lodě. U kostela je původní zvonice z roku 1690.

Obec žije bohatým spolkovým životem. Působí zde sedm registrovaných zájmových spolků a další neregistrované spolky, které sdružují nadšence s různými zájmy. Nejstarším je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska – Sbor dobrovolných hasičů Cítov. Sdružení bylo založe-

no roku 1902. Tělocvičná jednota (T. J.) Sokol Cítov byla založena v roce 1913 a po odmice činnost spolku obnovena v roce 1998. Tělovýchovná jednota Sokol Cítov (TJ Sokol Cítov) byla založena v roce 1930 a působila pod názvem AFK Cítov. Myslivecký spolek Cítov byl založen v roce 1951, a to pod názvem Myslivecké sdružení bažantnice Cítov. Tenisový klub Cítov z.s. založen roku 1996. Sbor dobrovolných hasičů Daminěves, pobočný spolek Sdružení hasičů, Čech, Moravy a Slezska, Sdružení rodičů a přátel při Mateřské škole Cítov, z. s., který byl založen v roce 2009 pod názvem Sdružení rodičů a přátel při Mateřské škole Cítov. V obci se také sdružují nadšenci a příznivci zájmových činností, kteří nejsou však registrováni jako řádný spolek a svou činnost vykonávají dobrovolně a s nadšením. Například Spolek přátel cechu rybářského Cítov a Daminěves, kapela Cítováci, Keramická dílna nebo Spolek cyklistů.

Dolní Němčí 1. místo a titul „Vesnice roku 2018“

Dolní Němčí je kvetoucí obcí na Moravském Slovácku, která leží 17 km jihovýchodně od Uherského Hradiště a 9 km jižně od Uherského Brodu. Počátek osídlování území obce se datuje do 2. poloviny 13. století. První dochovaná písemná zmínka je z roku 1358.

Významnou památkou lidové architektury z 18. století je bývalý vodní mlýn, který dnes slouží jako Muzeum Na mlýně. V roce 1998 byla dokončena rekonstrukce starého mlýna, jehož budova dnes z části slouží jako pivnice a část je věnována stálé expozici zobrazující život ve mlýně. Expozice byla vybavena původními dochovanými nástroji, které mlýnu věnovali obyvatelé obce. V muzeu se od roku 2000 koná Vaření trnek, výroba švestkových povidel, spojené s lidovým jarmarkem a vystoupením místních i pozvaných folklórních a pěveckých souborů. Od roku 2008 zde probíhá ukázka pečení chleba a Předvánoční koledování.

Dominantou obce a kulturní památkou obce je novogotický kostel sv. Filipa a Jakuba. Na památku jeho slavnostního vysvěcení byl před kostelem postaven kříž s vyrytým letopočtem. Farní budova vznikla v době, kdy obec žádala o zřízení samostatné duchovní správy. Další významnou památkou je socha sv. Floriana a kaple sv. Anny. Obcí protéká potok Okluky, který pramení pod Velkou Javořinou v CHKO Bílé Karpáty.

Kulturní a společenský život obce je velmi pestrý a bohatý. Od roku 1926 se v obci udržuje tradice dožíněk, které jsou jednou za čtyři roky. Rok 1968 byl ve znamení počátku tradice krojovaných hodů s právem. Tyto hody se konají vždy první květnovou nedělí jednou za dva roky. Nejstarším spolkem v obci je dechová hudba Dolněmčanka, založená v roce 1876. Mezi folklorní tělesa patří Národopisný krúžek Dolněmčan, založený v roce 1966. Společně s obcí pořádá hody s právem, dožínky, vaření trnek, pečení chleba, předvánoční koledování, fašank s pochováním basy a velikonoční obchůzku po obci. Dále je to dětský národopisný krúžek Dolněmčánek, nebo mužský pěvecký sbor Dolněmčané, který organizuje Předhodo- vé zpívání za účasti pozvaných mužských sborů a ženský

pěvecký sbor Tetičky z Dolněmčí, který po svém vzniku převzal pořádání Vaření trnek, dále pořádá Ples seniorů, setkání ke Dni matek. Všechna folklorní tělesa během roku vzájemně spolupracují při pořádání různých akcí a reprezentují obec v i širším okolí. V obci působí Sdružení dobrovolných hasičů, založené v roce 1908. Jeho členové tvoří zásahovou jednotku, zajišťují účast soutěžního družstva mužů v závodech okresní ligy v požárním úto- ku, pečují o hasičskou stanici a techniku, spolupořádají Dětský den nebo ukázky techniky žákům ZŠ a MŠ.

V roce 1948 byl založen Myslivecký spolek LANKA Dolní Němčí, který se zabývá hlavně chovem drobné zvěře v katastru obce a pečuje o zeleň v extravilánu, pořádá výstavy trofejí a byl spolupořadatelem mezinárodních kynologických akcí. Dále pořádá Červencovou noc a Poslední leč, pro MŠ dělá ukázky z myslivecké činnosti.

Místní organizace Českého zahrádkářského svazu Dolní Němčí letos slaví 50 let od svého založení. Pečuje o zeleň v obci, pořádá košt vína, domácí zabíjačku, výstavy ovoce a zeleniny, velikonoční výstavy a také kurzy aranžování. Místní organizace chovatelů poštovních holubů pořádá výstavy a účastní se závodů v létání holubů. Mezi další spolky v obci patří Fotbalový klub, který reprezentuje sedm mužstev ve všech věkových kategoriích, Klub stolního tenisu, Šachový oddíl, Český svaz včelařů, Schola Nekonečno, Smíšený pěvecký sbor, Rertobabky nebo nově založený Oldněmčan.

Hrušky

Hrušky leží téměř v srdci Moravy, jihovýchodně od Brna v nadmořské výšce 199 metrů, na soutoku říček Litavy a Rakovce, na rovině Dolnomoravského úvalu. Na rozloze 541 hektarů zde žije 772 obyvatel. Vesnice je součástí mikroregionu Ždánický les a Politaví, který tvoří 27 měst a obcí. Spádově obec náleží k sousedním Křenovicím a Slavkovu u Brna.

Okolní krajina obce je spíše rovinatého či mírně zvlněného rázu, snadno přístupná k obdělávání polností – zemědělství má v naší lokalitě bohatou tradici a místo. Velmi úrodná půda v celém katastru obce umožňuje pěstování obilnin, píce, brambor.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1294. Název obce dává najevo, že pochází z ovocného stromu, kterému se zde velmi dařilo a názvy ve starých zápisech jako osada Hroska či Hrosky to dosvědčují. Již podle první písemné zprávy ze 13. století patřila osada pánům z Deblína jménem Ratibor z Deblína a po něm synu Archlébovi, který dědil Hrušky a Křenovice a mladšímu Janovi, který dědil Vážany. Dalšími vdavkami a prodeji se nakonec obec dostala dvěma pánům: jedna část Johanitům - Maltezským rytířům a druhá část nazývaná též slavkovská, Kounicům.

V roce 1902 byla zřízena jednota pro vystavění a vyzdobení kaple Panny Marie (před tím stávala jenom zvonice). Z majetku tohoto sdružení byla v roce 1914 opravena. Ve věži kaple byly do roku 1917 dva zvony: sv. Jan Nepomucký, který sem byl přenesen z bývalé zvonice a který byl ulit brněnským zvonařem Klementem Stechrem. Druhý zvon pocházel z roku 1878 a není známo jeho jméno ani zhotovitel. Rovněž neznámého původu a doby je kaplička stojící při silnici k Šaraticím, v níž dříve býval obraz sv. Františka Serafínského, který je nyní uložen na radnici. V obci se koná mnoho akcí, aktivit a činností podporujících společenský život, pospolitost a vzájemné setkávání občanů. Většina akcí přispívá k udržování místních tradic nebo se váže k starým obyčejům a svátkům. V obci se ale pravidelně konají i „nové“ akce, které jsou už ale v Hruškách letité a vytváří tak nové tradice. Patří mezi ně Živý

Betlém, Salámový volejbalový turnaj nebo Neckyáda. Každá z místních organizací pořádá „své“ akce a pomáhá s přípravou ostatním organizacím. Nejvýznamnější kulturní událostí v obci jsou srpnové krojované Hrušecké hody. Pořádá je místní sportovní organizace ve spolupráci s mladou chasou. Koná se krojovaný průvod s tradičními folklórními zvyky a muzika. Je to největší příležitost v roce pro setkávání občanů, rodin a vzdálených přátel.

Pro Hrušky jsou typické malé tvarohové koláčky, tzv. Klášterní koláčky, které pečou místní seniorky pro rodinné i obecní oslavy a jiné příležitosti. Takřka každá domácnost sbírá sezónní ovoce, které se pak pálí do pálenek, zejména slivovice, meruňkovice a hruškovice. Zažité jsou domácí zabíjačky a produkty z nich. Místní včelaři zásobují občany medem a medovinou, zpracovávají ovocné a bylinné limonády, vína a likéry.

Vesnice má plno upravených přírodních lokalit a parků, na jejichž údržbě se podílí jak obec, tak organizace i dobrovolníci. Dominantou obce je citlivě rekonstruovaná budova místní školy s upravenou zahradou a zahrada mateřské školy v přírodním stylu.

Kamenný Újezd

Kamenný Újezd leží mezi dvěma velkými městy, Hrádek a Rokycany. Rozloha obce je velmi rozsáhlá, neboť leží v údolí, mezi dvěma vrchy Kotlem a Žďárem. Obec se nachází v blízkosti Hradeckého vrchu s nadmořskou výškou 549 m, Kotlík s nadmořskou výškou 492 m a Kotel s nadmořskou výškou 575 m.

První potvrzená písemná zmínka o obci pochází z roku 1368, kdy první pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic daroval „role kolem Újezda“ a „louky pod Brocníkem“ rokcanskému proboštví. I když jde o antikatovanou listinu, vlastnictví obce církevní vrchností před i po tomto datu je nezpochybnitelné a v dolní polovině obecního znaku je připomenuto černým štítem se zlatým břevnem jakožto znakem pražského arcibiskupství. Už tehdy měl v obci existovat nápravnický statek, tzn. dvůr, který církev pronajímala svému služebníkov. Podle jiné měla obec patřit pražskému biskupství už od 12. března 1177, kdy mělo „újezd vedle Rokycan“ směniti za ves Lazy.

Před rokem 1680 je v obci doložena hospoda Kocanda, před rokem 1748 nejstarší mlýn, před rokem 1800 soukenická valcha a v roce 1811 si obec postavila první obecní kovárnu. V té době už stál u rybníku Ježek hamr, později specializovaný na lopatárnu. O jejím zakoupení krátkodobě uvažoval Rudolf Hudlický, pozdější zakladatel hradeckých železáren a rokcanských Kovohutí.

Nejdůležitějším objektem však byl poplužní dvůr s ovčínem, který Rokycany v obci založily a provozovaly po roce 1575. Z hospodářského hlediska byla obec pro Rokycany významná nálezy železné rudy a těžbou dřeva v lese Kotel, chovem ryb a odběrem vody z rybníků Ježek a Čekal, více však produkcí pšenice a žita. O místní chov dobytka vedly Rokycany v letech 1596 - 1606 spory s pánem Spáleného Poříčí, Mirošova a Kaceřova Ferdinandem Gryspekem. Největší význam pro Rokycanské měl Kamenný Újezd rozsáhlým chovem ovcí (1278 ks k roku 1713), což je v obecním znaku připomenuto kresbou beraních rohů. Změnu od poddanského způsobu života zdejších obyvatel přinesla v letech 1782 - 1783 tzv. raabizace, která znamenala zrušení robot za finanční ná-

hradu a rozparcelování dominikální půdy zdejšími sedláky.

V obci je několik spolků, které se podílejí na organizaci sportovních, kulturních a společenských aktivit. Mezi nejvýraznější spolky patří SDH Kamenný Újezd, TJ Sokol Kamenný Újezd a nejmladší Divadelní spolek Padlých holek Kamenný Újezd.

V sále Obecního úřadu se koná nespočet akcí. Sousedská posezení, vítání občánků, Den matek, divadelní představení, besedy s občany, posvícení, dětské besídky, pyžamové párty, výstavy činnosti obyvatel, pohlednic a obrazů, Měření ke zdraví nebo akce mladých maminek BURZA – prodejní. V letních měsících pořádá obec společně s Mirkoregionem DSO HBPK cykloakci. Tradiční akcí je stavění máje, slet čarodějnic, Pohádkový les, Šmoulí den, vinobraní a velmi oblíbená akce pro seniory Informovaný senior. Obec také pořádá Farmářské trhy, které si rok od roku získávají svou oblibu.

Kytlice

Kytlice jsou malá obec, která leží na říčce Kamenici v okrese Děčín, zhruba 6 km severně od města Nový Bor. Kytlice (německy Kittlitz) leží v CHKO Lužické hory, na říčce Kamenici. Obec je složena z pěti místních částí a to: Dolní Falknov, Falknov, Hillův Mlýn, Kytlice a Mlýny, a tři katastrálních území: Falknov, Dolní Falknov a Kytlické Mlýny.

Založení obce pod názvem Kytlice se datuje k roku 1758. Rozhodující význam pro vznik a vývoj zdejšího osídlení měla říčka Kamenice. Území obce Kytlice prošlo neobyčejně složitým územním, majetkoprávním a správním vývojem. Od středověku byla vedle sklářství rozhodujícím faktorem rozvoje příslušnost ke dvěma různým panstvím, sloupskému a českokamenickému. V jejich rámci se vytvořily dva samostatné katastry, které pojímaly každý po dvou obcích: Hillův Mlýn s Dolním Falknovem a Falknov s Kytlicemi a s částí Hillova Mlýna. Tyto vesnice byly samostatnými obcemi. Vzájemné vztahy byly neobyčejně složité. K poslední změně správního uspořádání Kytlic došlo v souvislosti se správní přeměnou v roce 1960, kdy byl zrušen okres Nový Bor a Kytlice byly připojeny k okresu Děčín. Současně došlo ke sloučení Mlýnů s Kytlicemi v jednu obec.

Nejvýznamnější památkou v obci je kostel sv. Antonína Paduánského z roku 1782, který byl postaven děčínským architektem Janem Václavem Koschem. Další památkou v obci je socha sv. Jana Nepomuckého na louce před kostelem. V obci je řada roubených chalup s podstávkami, hrázděnými či roubenými patry a s mansardovými střechami, s kamennými portálky, pavlačemi a zdobenými štíty, pobitými někdy břidlicí. Nejcennější z nich jsou památkově chráněny. Najdeme zde i pozůstatky historických technických děl - hrází rybníků, náhonů, mlýnských zařízení a četné sklepy vytesané ve skalách.

Z malého semínka vyrostl strom košatý... Tak jako již několikrát v evropské historii, i místní divadlo se zrodilo na půdě kostela, či v jeho blízkosti. Vyrostlo z kostelního sboru, ale to neznamená, že by sbor zaniknul, ba naopak, zpěv i divadlo svorně existují vedle sebe, jejich aktivity se prolínají i personálně. Herci zpívají ve sboru, zpěváci hrají

divadlo. Začalo to na jedné smutné půlnoční mši v roce 1994, kde Jiří Čunát, tehdy zde sloužící jáhen, pouze mluvil a v kostele bylo jen 10 lidí. Helena Albertová s dcerou Andreou Landovskou mu navrhly, že se na příště naučí pár koled a on je doprovodí na kytaru; oslovily pár kamarádů – a za rok na kůru kytlického kostela byl už obstojně velký sbor, složený z místních i Pražáků. Vedení sboru se ujala doktorka Marie Šťastná z České Kamenice. O kytlickém sboru se dověděl dlouholetý ochotník Karel Krejčí z České Kamenice a přišel s nabídkou, aby nazkoušeli a koncertně zazpívali jeho zhudebnění Hrubínovy básně Šahrazád. A během zkoušení padla „osudová“ věta: Pojďme z toho udělat divadlo! Někdo navrhnul, abyc to hráli jako stínové divadlo s živou hudbou a zpěvem. Režie se ujala Helena Albertová.

Hrálo se o Svatoantonínské pouti v červnu 1996 ve stanu na louce u kostela. Představení mělo nečekaný úspěch. A tak se zrodil Kytlický ochotnický spolek - KOS. V současnosti působí v Kytlicích „velký“ soubor KOS, komorní soubor KOS, loutkové divadlo KLOS a chrámový sbor KCHS.

Nový Kostel 3. místo v soutěži Vesnice roku 2018

Nový Kostel leží na úpatí Krušných hor, v seismické oblasti zemětřesení a sdružuje pod sebou osm obcí a osad (Božetín, Čížebná, Horka, Hrzín, Mlýnek, Kopanina, Spálená, Lesná), pro které funguje jako středisková obec. Na jejím území o rozloze 43 km² je hojně využívána zemědělská půda k chovu hospodářských zvířat a rostlinné výrobě. Ve správním obvodu obce se nachází přehradní nádrž Horka, která zásobuje pitnou vodou sokolovský okres. Nejen mateřská a základní škola, ale také obchod, který obec sama provozuje je nedílnou každodenní činností v péči pro obyvatelstvo.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1714. Nový Kostel byl založen v 17. století. Svůj název „Nový Kostel“ získal zajímavým způsobem. V době reformace v 17. století bylo téměř všechno obyvatelstvo lutheránského vyznání. V jedné z obcí patřící pod správu Klinghartu (Křižovatky), žila jedna katolická rodina. Člen této rodiny onemocněl, dal se zaopatřit v Chlumu sv. Máří a tímto byly navázány styky s katolickou farností. Z popudu tehdejšího faráře v Chlumu sv. Máří, Šebestiana Kristiána, byl v roce 1613 vystavěn kostel ve zdejší obci. Byl však spravován farou v Chlumu. Teprve na žádost statkáře Mulze von Woldau, byla v roce 1657 zřízena fara při zdejším kostele. Prvním farářem zde byl Vít Etter. V roce 1776 byl kostel zvětšen a farnosti byly přidány další obce. Protože kostel byl oproti kostelu v Křižovatce nový, začalo se říkat obci „Nový Kostel“.

Hlavní památkou obce je kostel Povýšení svatého Kříže, dále socha svatého Jana Nepomuckého a sloup se sochou Panny Marie.

V obci působí několik zájmových sdružení. Tělovýchovná jednota Jiskra, která hraje kopanou v okresním přeboru mužů. Každý rok pořádají mimo jiné Memoriál Zdeňka Borovičky, Stavění máje nebo Country večery pod širým nebem. Velmi aktivní je i družstvo žen, které pořádá poutový turnaj v kopané. Místní Svaz žen pomáhá s organizací různých kulturních a společenských akcí. Sbor pro občanské záležitosti zase pořádá Vítání občánků, Rozloučení s mateřskou školou a žáky pátého ročníku a Přijetí

nejlepších žáků starostou obce. K dalším činnostem tohoto sdružení patří i gratulace při životních výročí, či asistence při svatebních a jiných obřadech. Dále v obci působí Pěvecký kroužek, Vesnické mažoretky, Myslivecké sdružení Kopanina nebo Jezdecký oddíl firmy Kastl.

Návštěvníka obce Nový Kostel mohou lákat nejen historické zajímavosti jako kostel Povýšení sv. Kříže, kostel sv. Jiljí, ale také Špejchar v Kopanině, zámek Nový Dvůr a zpívající starosta. Chuťové buňky pak zajistě osloví bio steak podávaný na Špejcharu, švestkové povidlovce nebo krušnohorské bramrdle.

Pustá Kamenice

Pustá Kamenice leží v nejzápadnější části okresu Svitavy, v mírně členitém terénu v CHKO Žďárské vrchy. Je typem lánové obce s nepravidelnou zástavbou. Katastrem obce probíhá hranice evropského rozvodí Labe – Dunaj. Pustá Kamenice se rozprostírá v údolí potoka zvaného Kamenická voda a kolem silnice č. III/3548, která nad obcí končí. Tímto je svým způsobem specifická, protože není dále průjezdná. Nadmořská výška katastru se pohybuje od 585 m v části zvané Pec, po 765 m n. m. na Spáleném kopci. V obci je ZŠ a MŠ, kulturní dům, pošta, knihovna, kostel sv. Anny, obchod se smíšeným zbožím, hostinec, dětské hřiště, sportovní hřiště s umělým povrchem, travnaté hřiště na malou kopanou a velké zastřešené turistické a volnočasové odpočívadlo. Obec je kompletně plynofikována, má gravitační splaškovou kanalizaci včetně ČOV, celooobecní vodovod, veřejné osvětlení, rozhlas a pokrytí bezdrátovým internetem.

První písemná zmínka o staré hornické osadě se v některých dokumentech datuje k roku 1392 a v některých k roku 1395. Název vsi byl pravděpodobně odvozen tak, že Pustá má původ od pusté krajiny a Kamenice od starého významu slova kamenice, které původně znamenalo kamennou komoru, část vesnického obydlí, kde se mimo jiné uchovávaly potraviny.

Největší památkou obce je římskokatolický kostel sv. Anny, vystavěný v roce 1680 za přispění Františka Antonína Berky z Dubé, pána Rychmburku. Půdorys kostela je miniaturní kopií chrámu sv. Petra v Římě. V obci se dále nachází památný chráněný strom, mohutná a štíhlá Lípa malolistá. Má obvod kmene 610 cm, jeho výška dosahuje 34 m, šíře koruny je 27 m a stáří stromu se odhaduje na 350 let. Další významnou dominantou nad vesnicí je Há-pův javor, soliterní strom, jehož stáří se odhaduje na 160 let. Další přírodní zajímavostí je také Hápova skála, která se nachází na hranici katastru obce kousek od silnice č. I/34 spojující Hlinsko v Čechách a Políčku. Jedná se o izolovaný skalní útvar z migmatitu a dvojslídnych rul s typickými mikrotvary.

V Pusté Kamenici jsou registrované tři místní spolky. Jed-

ná se o sbor dobrovolných hasičů, tělovýchovnou jednotu a myslivce. Sbor dobrovolných hasičů byl založen v roce 1894 a tělovýchovná jednotka byla založena v roce 1962. V současné době má SDH Pustá Kamenice 90 členů, Tělovýchovná jednotka Pustá Kamenice 164 členů a myslivci 9 členů. Dále zde ještě od roku 2011 funguje neregistrovaný spolek seniorek, který je podporován ze strany obce.

K největší kulturní a společenské akci v obci patří tradiční Šibřinky, které místní tělovýchovná jednotka pořádá nepřetržitě od roku 1964. Této tradiční akce se každoročně účastní 400-500 hostů. Dále pak tradiční hasičský bál, masopustní průvod obcí, dětský karneval, pálení čarodějnic, rybářské závody, květnová oslava Dne Matek, oslava Dne rodiny, dětský den, pouťové posezení, posvícenská taneční zábava, dvoudenní turistický výlet pro děti, rodiče a prarodiče, čtyřdenní turistický zájezd do hor, adventní koncert v kostele sv. Anny nebo rozsvěcení vánočního stromečku.

Svatý Jan nad Malší

Svatý Jan nad Malší leží na pravé straně vodního díla Římov a skládá se ze tří katastrálních území, Svätý Jan n. M., Chlum nad Malší a Sedlce, několika osad a samot. Celkem má 550 obyvatel, z tohoto obec Svätý Jan n. M. má 424 obyvatel.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1789. Až do počátku 18. století se v místech nynější vsi Svätý Jan prostíralo jen pusté návrší, zvané Ločenická hora. Roku 1732 se zde údajně velešinskému faráři Riezenschopferovi zjevilo pět zářících hvězd, což dotyčný pokládal za znamení sv. Jana Nepomuckého a nechal na místě postavit kapli, věnovanou tomuto světcí. Kaple byla vysvěcena roku 1735 a postupem času se stala oblíbeným poutním místem, kolem něhož se začali usazovat obyvatelé. Na přelomu 70. a 80. let byla kaple zvětšena v kostel a ambity, v letech 1787 až 1789 přibyla škola a fara. V polovině 19. století čítala ves kolem 70 domů a 500 obyvatel české národnosti. V roce 1895 se v okolí Svätého Jana konalo velké vojenské cvičení za účasti císaře Františka Josefa I.

Velký význam klade obec na udržení místních tradic a zvyklostí. Kulturní komise ve spolupráci s hasiči, občanským sdružením Figurka, místními sportovci a samotnými občany se snaží také vytvářet nové kulturní a jiné akce. Mezi nové, ale již pravidelně se opakující akce patří obecní bál, jarní bowlingový turnaj, velikonoce na faře, oslava dne matek, podzimní Posezení pod kaštany, traktoriáda, výstava ovoce a zeleniny (tato výstava měla v obci dříve velkou tradici a tak ji po dlouholeté pauze obnovili), dračíáda, podzimní bowlingový turnaj, zahájení adventu se slavnostním rozsvícením stromečku, vánočními trhy na faře s ježíškovskou poštou, vypouštění balónků Ježíškovi (projekt Český Ježíšek), dále pořádají výlety do termálních lázní a také v období vánoc na muzikál do Prahy.

S dlouholetou tradicí se mohou pochlubit akce jako například staročeská masopustní koleda, Winter trial (mezinárodní zimní dálkové jízdy veteránů), dětský maskarní bál, velikonoční řehtání, stavění májky spojené s lampiónovým průvodem a pálením čarodějnice, kladení kytic válečným veteránům, tradiční pouť, Rallye Český Krum-

lov, dětský den, mezinárodní závody historických vozidel „S kopce do kopce“, fotbalový turnaj o pohár starosty, fotbalový memoriál Emila Kolomára, Chlumské slavnosti, Sedlecké slavnosti, Hubertova jízda, jarní a podzimní zájezdy na koupání do lázní v Bad Füssingu, vítání občánků, Mikulášská nadílka na návsi, také na základní a mateřské škole, Silvestrovský pochod.

Zajímavým zpestřením místního společenského života je již čtrnáctileté přátelství s obcí Grünbach. Vzájemně se navštěvují při různých akcích. Svatojanští občané dostávají pozvání především s měsíci srpnu na jejich festival, různé hasičské slavnosti a také na krásné vánoční trhy. V roce 2011 se konalo první „Posezení pod kaštany“ a částečně mělo i účel seznamovacího přátelského setkání. Přijelo 80 hostů z Grünbachu, v čele s panem starostou Erwinem Chaluparem a místostarostou Johanem Auerem a pro zpestření programu vystoupil jejich čtyřicetičlenný hudební soubor.

Stěžery

Stěžery leží na západ od krajského města Hradec Králové, v nadmořské výšce 250 m, podél cesty č. 324 směrem Nechanice a Nový Bydžov. Katastr o rozloze 1 281 ha doplňují místní části Stěžírky, Charbuzice a Hřibsko.

V obci je základní a mateřská škola, prodejna potravin a obecní hospoda, střední odborná škola, zemědělské družstvo Agrosem, kamenoprůmysl v bývalé Šulcově cihelně. Do obce je zaveden vodovod a plyn. Pro sportovce je v obci krásné fotbalové hřiště TJ Sokola, tenisové a odbíjenkářské kurty s nafukovací halou.

V písemných historických pramenech se Stěžery připomínají poprvé až roku 1223. Při vyličení začátků Stěžer je třeba využít archeologické nálezy a analogie vývoje staroslovanské společnosti a zemědělských sídel v době předhistorické a raně historické v oblastech se zachovalými historickými prameny a o rozbor sídlištní situace a jména obce Stěžer.

Je nesporné, že Stěžery jako sídlo slovanského rodu Stěžerů existovaly již dávno před rokem 1229. Katastr Stěžer náleží svou východní částí k oblasti dnes zelinářské a řepářské půdy, která byla před 1500 lety v době příchodu Slovanů do Čech a do dnešního Hradce travnatou, bezlesou stepí. Tato step byla malou obměnou velké středočeské lesostepi prostírající se daleko kolem hory Říp, kde později vznikl kmen Čechů. Rozkládala se na západ od Labe až k Jaroměři, na sever byla ohraničena lesnatými návršími na úrovni Hořiněvsi, na západě pásem lesů dodnes oddělujícím Hradec od Nechanic a Bydžovska a na jihu lesy a bažinami v úrovni dnešních Opatovic a Osic. Další významnou událostí bylo v roce 1887 založení první Hospodyňské školy v Čechách.

Místní občané si již po léta udržují zvyky patřící k posvícení, které se slaví vždy první neděli v měsíci listopadu. V mnoha domácnostech se schází ke slavnostnímu obědu celé početné rodiny, voní husa i posvícenské koláče. Této neděli předchází tradiční sobotní dětský karneval a večerní posvícenská tancovačka.

Náboženský podtext stál u zrodu další tradice, tj. slavení pouti Sv. Marka, jejíž oslava spadá na první neděli po svátku Sv. Marka. Tomuto světcovi je zasvěcen i místní kostel. Novodobou tradicí se stalo pravidelné konání Svatováclavských koncertů v místním kostele. Tyto koncerty si postupně našly své posluchače i daleko za hranicemi obce. Mezi další tradice patří: Stěžerské šlapačky, Rozsvěcení vánočního stromu, plesy, zahrádkářské výstavy, výstavy kronik, dětské dny, oslavy čarodějnic, tematické dílny a jiné. Před pěti lety vznikla v obci tradice úplně nová, a to oslava Masopustu.

Turistickou zajímavostí je rozhodně stěžerský ZOO Park a nově zrekonstruovaný špýchar. Tato historická kulturní památka neměla dlouhá léta využití. V letošním roce byla realizována přestavba, jejímž výsledkem je nová restaurace s minipivovarem. Velice žádaným místním produktem je med prodáván přímo ze dvora místními chovateli včel.

Šumvald 2. místo v soutěži Vesnice roku 2018

Šumvald leží v severní části Hornomoravského úvalu na Uničovsku. Na severu je obec ohraničena výběžky Hrubého a Nízkého Jeseníku. Šumvald má protáhlý tvar a rozkládá se po obou stranách potoka Dražůvky v nadmořské výšce 265 m (měřeno dle prahu kostela). Katastr obce má celkovou výměru 2098 ha. V roce 1971 byl k Šumvaldu připojen Břevenec ležící při silnici ze Šumvaldu do Horního Města a dále do Rýmařova. Břevenec leží v nadmořské výšce 310 m a rozloha jeho katastru činí 615 ha. Nepřehlédnutelnou součástí šumvaldského katastru je velký rybník, k němuž náležejí menší rybníčky.

Šumvald má bohatou historii. Jméno obce „Šumvald“ nezapře svůj německý původ, ač obec byla vždy ryze českou, ať již jde o historii středověkou či historii novou. Z historického pohledu byl dlouhou dobu Šumvald obcí panskou, až později poddanskou. Za zakladatele rodu Pánů ze Šumvaldu lze považovat Oneše z Čistého Slemene. První doložené zprávy o pánech ze Šumvaldu jsou v listinách z roku 1287, kdy již zmiňovaný Oneš z Čistého Slemene vystupuje jako významný zemský a zeměpanský hodnostář, komoří zemského soudu olomouckého. Jeho šlechtický přídomek (z Čistého Slemene) se stal později základem „německého jména“ Šumvald.

K šumvaldskému panství v polovině 14. století patřily vesnice Šumvald, část moravské Libiny (tzv. Stránka), Břevenec, Plinkout, Mirotínek, část Rudy, tvrz Rabštýn a zaniklé obce Tenčín a Marková. Zajímavé je a ze starých listin, soupisů majetku a osadníků, vyplývá, že celé panství šumvaldské bylo české. Ryzí českost si Šumvald podržel i v nejtěžší době nových dějin, v období nacistické okupace, kdy po Mnichovu byl přidělen k Sudetám. Přes úpornou snahu nacistů, včetně zabírání českých statků a jejich obsazování tyrolskými Němci, se nepodařilo obec poněmčit.

Mezi chráněné kulturní památky patří Farní kostel sv. Mikuláše, pozdně gotická boční kaple z 15. století, socha sv. Jana Nepomuckého před farním kostelem z roku 1725 a Kaple sv. Antonína Paduánského v místní části Břevenec.

V Šumvaldě a Břevenci se každoročně pořádá mnoho kulturních, společenských a sportovních akcí, které mnohdy přesahují rámec obce i regionu. Pořadatelé těchto akcí jsou členové místních spolků a zájmových organizací, ve kterých jsou zapojeny všechny generace od dětí až po starší občany.

Kulturní rok začíná Tříkrálovou sbírkou, bohatá je plesová sezóna, Masopust je slaven průvodem masek po vsi a následnou zábavou. Další akce jsou: dětský karneval, pálení čarodějnic, stavění a kácení máje, Traktoriáda, Dýňobraní, setkání seniorů, Čertí šaráda, adventní programy, vánoční koncert a další. Velké akce pořádá základní a mateřská škola např. tělovýchovná akademie, Drakiáda, besídky pro rodiče. V průběhu roku se uskutečňuje také mnoho sportovních akcí např. Jarní přívál energie, přespolní běh Křížák, Šumvaldský triatlonový závod, fotbalové zápasy, hasičské závody, turnaje ve stolním tenise, turistické výšlapy, cyklovýlety a mnohé další.

Tatobity

Tatobity, k nimž náleží místní část Žlábek, se nachází východním směrem od města Turnov, jihozápadně od Semil, východně od hranice chráněné krajinné oblasti Český ráj. Tatobity charakterizuje již samotný název obce „Tatové bijící zlodějů“, je jediná svého jména v cele České republiky a snad i na světě. Obec se nachází se na jižním úpatí strážné hory Kozákov, kde poskytuje nádherné panoramatické výhledy na krásu naší země, především na Český ráj.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1514, kdy několik poplatníků „z Tatobity“ je uvedeno v popisu skalského panství, roku 1543 je jméno vsi založeno v zemských deskách jako Tatobity. Od 12. dubna 1994 obec užívá znak, od 17. dubna 2009 vlajku.

Pro obec je typická Tatobitská Tisíciletá lípa. K tomuto stromu se váže několik pověstí, byla sehrána divadelní hra „O lípě, sepsána báseň, složená píseň a pravidelně se u lípy konají kulturní akce. Další významnou památkou je kostel Sv. Vavřínce, kde se konají nejen pravidelné mše, ale také Noc kostelů, Velké varhanní koncerty a zpívaná Vánoční mše. Mezi další významnou památku patří Přírodní expozice Geoparku, která je rozmístěna ve dvou částech obce. Jedna expozice ukazuje druhy kamenů, které se těžily v obci a přilehlém okolí a druhá expozice ukazuje zpracování a opracovávání těchto kamenů s možností vlastní tvorby. V Tatobitech se nachází několik soch zhotovených místními sochaři z rodů Zemanů. Další zajímavostí je Malířova zahrada, bývalá zahrada malíře Jana Dědiny, kde stával také jeho ateliér. Dnes pod názvem Malířova zahrada slouží jako park a je výchozím místem Stezky malíře Jana Dědiny a též jejím zakončením. Je zde pamětní obelisk, geologická mapa Tatobit a okolí. Zahradu doplňují informační tabule o díle Jana Dědiny.

Spolků tady mají opravdu požehnaně. Oficiálně registrovaných je jich tu dvanáct, pak jsou tu ale i další. V obci mají zázemí divadelní ochotníci, myslivci, skauti, hasiči, hráči tenisu či zahrádkáři. Letos přibyl další spolek, jmenuje se Motobanda Tatobity, sdružuje lidi, kteří vlastní mo-

tocykl a v plánu mají pořádat různé besedy či vyjížďky.

O každoročně slavené a udržované zvyky se starají převážně místní spolky za přispění obce. Podařilo se obnovit tradici Masopustu, Vavřínecké pouti, s tradičním fotbalovým zápasem svobodní vs. ženatí, a posvícenských zábav. Mezi novodobé tradice patří Tatobitská dýně, štrůdlování, Slavnost lípy. Ze sportovních akcí to je cvičení Zumby, cvičení Trampolín, JOGA, cvičení s míči, relaxační cvičení nebo hraní tenisové ligy a stolního tenisu, fotbalu a nově hokeje. V neposlední řadě Rozsvícení vánočního stromu s kulturním vystoupením žáků Masarykovy základní školy a velkým vánočním trhem.

Úvalno

Úvalno, s necelou tisícovkou obyvatel, leží na okraji Jeseňníků na hranici s Polskem. O vzniku obce se nenacházejí žádné zachovalé zprávy. První zmínka v obecní kronice je z roku 1238, kde se mluví o slovanské obci Chvalno. Podle obecní kroniky se nacházelo předhistorické sídliště na jihozápad zříceniny hradu Úvalno ve vyvýšenině 423 metrů nad mořem. Po posledním obyvateli tohoto hradu ze začátku 16. století, Jiřím ze Šelenberka, je všeobecně zvaná Šelenburk či též Cvilín. Na této vyvýšenině a svahu směrem k nynějšímu Úvalnu se nalézalo sídliště z mladší doby bronzové a z nejstarší doby železné. Hrad byl vybudován jako jeden z článků obranné zemské soustavy někdy v polovině 13. století. Zápisy řídícího učitele Baiera, který v obci působil v 19. století, mimo jiné zmiňují: „Úvalno v dřívějších časech bylo ryze protestantskou obcí, která teprve koncem 17. století se vrátila ke katolictví, dále třicetiletou válkou a mnohými požáry byla navštívena.“

V předválečné době a během 2. světové války žila v Úvalně převážná většina německého obyvatelstva. Z celkového počtu dvou tisíc obyvatel bylo v roce 1938 pouze 45 Čechů, 20 Poláků a ostatní byli Němci. Po skončení 2. světové války obec dosídlili obyvatelé z beskydské obce Čeladné, Hanáci z Kroměřížska a Holešova a slezské obyvatelstvo z Opavska, později obyvatelé z Volyně (dnešní Ukrajina) a několik obyvatel z různých koutů poválečného Československa.

Kulturní památkou z roku 1699 je Dědičná rychta. Rychta byla zřízena zřejmě v době po mongolském vpádu, roku 1241 byl na místě Mongoly vypáleného hradu Cwilin postaven hrad Lobenstein. Hradní pán potřeboval mít ve svých obcích spolehlivé vazaly, proto v Lobensteinu (který tedy původně patřil stejnojmennému hradu) vlastnil první a nejvlivnější poddaný dědičnou rychtu. Jak rychta vypadala, z čeho byla složena a zda stála na místě dnešní rychty, není úplně zřejmé, avšak je pravděpodobné, že stála na místě dnešní rychty z roku 1699 – popisy napovídají, že byla stále na místě oproti svatostánku ve středu obce. Neobvyklé průhledy a vrstvy omítek sešlé stářím zde vykouzlily neopakovatelnou atmosféru, kterou se může pochlubit jen málokterá galerie. Objekt slouží pře-

devším jako galerie výtvarných umění, je dějištěm mnoha kulturních akcí, je zde možné shlédnout muzejní exponáty především ze zemědělství.

V pohraniční obci jako je Úvalno nebylo možné navázat na zvyky odsunutých obyvatel. Přesto zde najdete spoustu akcí, které ctí české tradice. Stavění a kácení máje, Moravskoslezská výstava drobného zvířectva, Slavnosti světlušek, Obecní slavnosti, Mikulášská nadílka, Dýňové slavnosti, Víkend koní, Strašidelný dům, Štěpánská maškarní a Adventní čarování. A vznikají také tradice nové, které se také dostávají hluboko pod kůži a nalézají své příznivce. Úvalenský kastrolfest, Rej čarodějnic, Rychtářovy hody, Kapr-Cup, Rozmarné léto na Plovárně nebo Logic Adventure. Kulturní a společenský život v obci je opravdu bohatý a na tomto dění spolupracují všechny volnočasové složky.

Mlsné jazýčky mohou zavítat na Kozí farmu Úvalno – Šťastné kozy. K Výborným kozím sýrům od Šťastných koz můžete zakousnout jablka místního sadaře či zahnat žízeň moštem z těchto jablek. Když padnete do oka místním, je velmi pravděpodobné, že ochutnáte i domácí pálenky místních dědečků či bylinkové domácí limonády zdejších babiček.

Vepříkov

Vepříkov je malebná vesnička, která se nachází nedaleko Železných hor, 10 km západně od Chotěboře. Skládá se ze dvou částí – Vepříkova a místní části Miřátky. Obě obce jsou spojeny silnicí II. třídy. Vepříkov je charakterizován dvěma frontami zemědělských usedlostí, které obklopují potok. Miřátky lze charakterizovat jako sídlo návesního charakteru s protáhlou návsi na místní slepé komunikaci odbočující ze silnice II. třídy.

První písemná zpráva o obci pochází z roku 1542, kdy tehdejší Vepřkův dvůr patřil k chotěbořskému panství. V roce 1634 zabral tento statek Ferdinand II., který tvrz, město i Vepříkov roku 1636 daroval Jaroslavu Rabínovi z Rumburku. 31. července 1911 zachvátil Vepříkov obrovský požár, který prakticky zničil celou vesnici. Ze 67 domů zůstalo jen 8 nepoškozených. Přes značné potíže i epidemii tyfu, která v té době vypukla, se podařilo do dvou let celou obec obnovit.

Historii obce také připomíná místní muzeum Stodola krásných krámů, kde je k vidění např. v obci nalezené dřevěné koryto, které sloužilo jako výpusť rybníku už v roce 1838. Na návsi stojí kaplička a vedle ní je pietní místo s památníkem padlých v obou světových válkách. Nedaleko obce se nachází přírodní rezervace Havranka. Přes obec vede stezka poznání s naučnými tabulemi o Vepříkově. Vypráví se zde pověst, že bylo složeno dřevo na stavbu kostela, ale v noci se zjevil vůz tažený bílým koněm a dřevo odvezl do sousední vesnice, proto je ve Vepříkově jen kaplička.

Mezi tradiční akce, které jsou v obci pořádány, patří Tříkrálová sbírka, Hasičský bál, po něm následuje dětský karneval s tradiční soutěží Rozjezdy pro hvězdy, masopustní průvod obcí, oslava Mezinárodního dne žen s výhradně pánskou obsluhou, pálení čarodějnic, Staročeské kácení máje, soutěž v požárním sportu o Pohár starosty obce a memoriál zakladatele sportu v obci Miloslava Zadražila a mnohé další. Z nových tradic je to posvícenský trakař a soutěž o posvícenský tuplák. Akce se koná na posvícení a v letošním roce se uskutečnil již třetí ročník. V minulém roce proběhl druhý ročník Festivalu řízků, ale podle ohlasu je zřejmé, že se zrodila další akce.

První svátek v červenci se místní účastní tradiční cyklistické vyjíždky, zvané Tour De Vepříkov. V letních měsících dále pořádají hasičské soutěže pro děti i dospělé, disc-golfové turnaje a promítání letního kina. Koncem srpna je akce pro děti, Loučení s prázdninami. Před posvícením místní rybáři pořádají výlov rybníka. V listopadu se konají Vepříkovské vepřové hody, které jsou jistě jednou z nejoblíbenějších akcí roku. Už po několikáté se obec zapojila do akce Česko zpívá koledy.

Při obci funguje Sbor pro občanské záležitosti, který ve spolupráci se zastupiteli pořádá každoroční setkání důchodců, navštěvuje a předává přání jubilantům. Stranou nezůstává ani organizace Českého svazu chovatelů, která pořádá výstavu holubů, Myslivecké sdružení, které pořádá První leč a Občanské sdružení Stodola krásných krámů, které pořádá vánoční výstavy spojené s ukázkami prací místních občanů – kovaných a dřevěných výrobků. Nechybí ani Sbor dobrovolných hasičů, včelaři nebo cyklisti.

kapitola II.

ZLATÁ CIHLA V PROGRAMU OBNOVY VENKOVA - STAVBY OCENĚNÉ

kapitola II. I.

OBNOVA ČI REKONSTRUKCE
PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÝCH
OBJEKTŮ A PAMÁTEK
MÍSTNÍHO VÝZNAMU

kapitola II. II.

OBNOVA ČI REKONSTRUKCE
STAVEB VENKOVSKÉ ZÁSTAVBY

kapitola II. III.

NOVÉ VENKOVSKÉ STAVBY

Evangelický kostel Dolní Poustevna

„Centrum setkávání“ – kostelík, je situován zhruba 400 metrů od hraničního přechodu Dolní Poustevna – Sebnitz, na svazích kopce Šenkberg a vytváří jednu z charakteristických i pohledových dominant Dolní Poustevny. Díky tolerančnímu patentu císaře Josefa II. měli kdysi protestanti z Dolní Poustevny možnost účastnit se evangelických bohoslužeb v sousedním německém městě Sebnitz. K první legální evangelické bohoslužbě od časů třicetileté války tak došlo v Dolní Poustevně 30. srpna 1903. Bohoslužba se konala v prostorách sálu Zur Hoffnung. Přítomni byli také četní zástupci evangelické církve ze Sebnitz. Společně s nimi pak byla zahájena sbírka pro postavení evangelického kostela. K položení základního kamene došlo 1. listopadu 1937. Stavba pokračovala až do roku 1938, ale v důsledku válečných událostí nebyla nikdy dokončena v původně plánované podobě. Dnes by se dala tuto stavbu označit jako „brownfields“ nemovitost, která byla opuštěná, zanedbaná, a která vznikla jako pozůstatek dřívější občanské vybavenosti.

Projekt byl podpořen z 92,5 % z Evropského fondu pro regionální rozvoj a ze státního rozpočtu. Termín zahájení rekonstrukce evangelického kostelíka byl v březnu roku 2009. Dne 30. října 2009 byl projekt „Centrum setkávání v Dolní Poustevně“ ukončen. Výsledkem je vybudování víceúčelového společenského sálu s kapacitou 50 diváků, návštěvníků a posluchačů, který vzniknul přestavbou hlavního prostoru kostela – původní kostelní lodi. Na tento sál navazuje jeviště, které je zřízeno na místě před nedokončenou kazatelnou a prostorem nedokončeného oltáře. V prostoru společenského sálu je instalována stálá výstavní expozice o historii města Dolní Poustevny a jeho okolí. Strop nad vstupním zázemím tvoří podlahu balkonu, jenž je přístupný dřevěným schodištěm. V rámci tohoto projektu došlo k vytvoření místa, které slouží pro místní občany jako společenské centrum ke kulturním, společenským, vzdělávacím akcím. Konají se zde také výstavy, přednášky, semináře, vítání občánků a svatby. Zpřístupněním ochozu věže je umožněn návštěvníkům výhled do Dolní Poustevny a okolí. Součástí okolí jsou také zbudované přístupové cesty, parkovací plochy, zpevněné plochy, opěrné zdi a zeleň.

Hřbitovní areál Komárno

Areál hřbitova v Komárně se nachází přibližně 200 m od zástavby obce, je situován u hlavního tahu silnice II/150 Valašské Meziříčí - Bystřice pod Hostýnem. Hřbitov s kaplí, která je zapsána v seznamu kulturních památek, je ve vlastnictví obce. Hřbitov byl kolaudovaný v roce 1927, oplocení hřbitova vykazovalo v posledních letech mnoho statických i estetických poruch.

Obec si nechala vypracovat projekt na rekonstrukci hřbitova se záměrem, aby architektonické řešení, zejména hřbitovní zeď, citlivě navazovalo na významnou sousední budovu kaple, která je postavena podle projektu zakladatele zlínské architektonické a urbanistické tradice Františka Lydie Gahury.

Revitalizaci hřbitovního areálu v Komárně se podařilo realizovat v roce 2017. V rámci tohoto projektu došlo k odstranění stávajícího oplocení v celém rozsahu a bylo nahrazeno oplocením tvořeným ze severní a západní strany zděnou cihlovou podezdívkou a z jižní a východní strany betonovými podhrabovými deskami se sloupky a plotovými poli z ocelových pásků. Tato nová zeď s netypickými plotovými výplněmi tvoří v projektu dominantní úlohu díky sladění s okolím a zachováním místního rázu části vesnice.

V areálu došlo k úpravě pěší zóny položením mozaikové dlažby. Dále pak k doplnění laviček, vitríny a stojanu na kola, úpravě místa odběru vody k zalévání květin a jejího odtoku, odvodnění chodníku u vstupní brány, revitalizaci zeleně založením nového trávníku a výsadbou keřů z místních druhů rostlin.

Realizací tohoto projektu došlo ke zkvalitnění stávajícího funkčního využití areálu včetně jeho vzhledu. Nezanedbatelný význam má hřbitov spolu s kaplí také jako výrazná dominanta obce. Po opravě působí uceleně a svým architektonickým řešením utváří a charakterizuje příslušnost regionu ke Zlínskému kraji.

Kostel sv. Václava Kyselka

Původně gotický farní kostel sv. Václava byl postaven v první polovině 14. století na mírném návrší nad řekou Ohře, na malé návsi uprostřed Radošova (Rodisfort). První písemná zmínka o kostele pochází z roku 1352. V době reformace byl kostel opuštěn a postupně chátral. V roce 1768 byl do Radošova dosazen nový kaplan a zdejší kostel se stal filiálním ke kostelu sv. Michaela Archanděla v Ostrově. V době kolem roku 1768 byl kostel sv. Václava pozdně barokně přestavěn. Kostel byl v roce 2009 převeden z vlastnictví Římskokatolické církve do majetku občanského sdružení Radošovský most. V roce 2011 byl kostel sv. Václava zapsán na státní seznam kulturních památek. V roce 2014 byl sdružením kostel opět nabídnut obci k odkoupení. Obec Kyselka nakonec kostel odkoupila za 350 000 Kč na podzim roku 2015.

Od té doby probíhaly průzkumy stavebně technického stavu této památkově chráněné budovy. Vzhledem k velmi havarijnímu stavu krytiny i konstrukce věže bylo rozhodnuto o neodkladných opravách. Práce na opravách střechy věže byly započaty v letních měsících roku 2016, postupnou demontáží krytiny věže a rozebráním tesařských konstrukcí. Na zemi, vedle kostela, vznikla přesná kopie věže a po osazení „makovicí“, kříže a oplechování měděným plechem byla věž, pomocí jeřábu, vyzdvížena na své původní místo. Práce byly prováděny za finanční podpory Karlovarského kraje a Ministerstva kultury. Souběžně byla prováděna oprava vnějších omítek a klempířských prvků věže kostela. Došlo k odstranění nesoudržných vrstev omítky a následnému doplnění vápennými omítkami. Při opravách byly používány výhradně tradiční technologie. Tvary zdobných říms byly obnovovány podle výsledků historických průzkumů. Práce byly prováděny za finanční podpory Ministerstva kultury. Fasáda věže kostela včetně čelních stěn lodi kostela byly dokončeny na jaře roku 2017. V průběhu téhož roku byly dále zrestaurovány ciferníky věžních hodin, opraven a zprovozněn hodinový stroj a opraveny rámy žaluziových oken v horní části věže kostela.

Veškeré práce prováděné v roce 2017 byly financované z vlastních prostředků. Při záchraně bylo postupováno příkladným a tradičním řemeslným způsobem.

Areál kostela Nejsvětější Trojice Polevsko

Kostel Nejsvětější Trojice je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek.

Areál kostela se nachází v západní části obce, v dominantní vyvýšené poloze nad okolní zástavbou. Jedná se o neorientovanou jednolodní stavbu s hranolovou věží nad presbytářem v severovýchodním průčelí. Čelní a jihozápadní průčelí má konvexně a konkávně zprohýbaný průběh a je ukončeno štítem se sochařskou výzdobou. Loď má sedlovou střechu krytou pálenými taškami bobrovkami s dvojicí vikýřů tvaru volských ok na každé straně, v provedení z měděného plechu. Střecha nad presbytářem plynule navazuje na loď, pouze je užší. Přístavby sakristie a kaple v delších průčelích mají valbové střechy kryté plechovými šablonami červeného odstínu. Věž má cibulovou bání se sanktusníkovou věžičkou. Krytina je tvořena plechovými šablonami červeného odstínu. Fasáda je členěná pilastry a lizénovými rámci. Uvnitř rámců se nacházejí okna s pískovcovým ostěním ukončeným nízkým segmentem.

Kostel byl založen jako novostavba v letech 1716 – 1718 a vystavěn dle plánů Petra Pavla Columbaniho ve vrcholně barokním slohu. Jedná se o pozoruhodnou sakrální stavbu reagující svým konvexně a konkávně utvářeným štítovým průčelím na tvorbu tzv. dynamického baroka. Objekt patří mezi nejvýznamnější sakrální památky širšího regionu.

Rekonstrukce byla realizována za přispění finančních prostředků z Programu rozvoje venkova z veřejné sbírky, kterou vyhlásila obec Polevsko.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie a přilehlé náměstí Pozořice

Kostel je významnou dominantou kraje a je viditelný z velkých vzdáleností. Byl budován v letech 1721–24 rodem Lichtenštejnů, kterým patřilo pozořícké panství. V letech 2015–16 se farnost pustila do velmi náročné rekonstrukce.

V letech 2015–2016 zrealizovala Farnost Pozořice generální opravu fasády místního kostela Nanebevzetí Panny Marie. Vzhledem k vážnému stavu fasády se podařilo zařadit kostel do programu Záchrany architektonického dědictví. Díky tomu dostala farnost během dvou let z Ministerstva kultury ČR významnou finanční dotaci 3,75 mil. Kč. Oprava fasády probíhala dle projektu, který zahrnoval hlavně kompletní obnovu fasády, sanaci svislých konstrukcí, výměnu klempířských prvků i střešní krytiny bočních kaplí, nové šambrány kolem oken i reprofilaci korunní římsy. Během opravy fasády byly také natřeny ciferníky věžních hodin, opravil se hromosvod na věžích, opravila se střecha na všech přístavcích kostela i čelní zdi a vrata na Starý hřbitov. Následně byly opraveny také kaple na Starém hřbitově. Oprava fasády se uskutečnila jen díky finanční pomoci desítek drobných dárců, věřících i nevěřících ze všech obcí farnosti. Velké poděkování patří také zastupitelům městyse Pozořice, kteří významně podpořili opravu kostela. Následná rekonstrukce náměstí dala ještě vyniknout historickému areálu fary a kostela.

Městys se k této akci připojil nejen finančně, ale pustil se do rekonstrukce celého přilehlého náměstí. Zde bylo nutno především vyměnit sítě, které byly už prakticky nefunkční (dešťová kanalizace a vodovod). Připravený projekt i zvětšil možnosti parkování přímo v centru. Po dohodě s památkáři byly nahrazeny betonové dlažby žulou, bylo zrekonstruováno schodiště ke kostelu. Moderní prvky tam pak vneslo nerezové zábradlí s podsvícením a zemní světla mířící na věže kostela. Celá rekonstrukce, včetně opravy fasády radnice přišla bezmála na 15 mil. Kč. Tuto investici hradil městys ze svého rozpočtu.

Kaple sv. Václava Rohozná

Kaple sv. Václava v Rohozné představuje sakrální architekturu z roku 1881 v pojetí pseudorománského slohu.

V dřívějších letech byly prováděny jen bezpodmínečně nutné opravy objektu. Proto se zastupitelstvo obce Rohozná v roce 2012 rozhodlo, že bude provedena celková obnova objektu kaple. Oprava byla provedena v letech 2012–2014 a byla rozdělena do čtyř etap. V první etapě došlo k opravě střešní a stropní konstrukce, byla položena nová střešní krytina z režných bobrovek. Rovněž byla provedena celková oprava zvoničky. Finální prací této etapy bylo osazení nového, kovaného, zlaceného kříže s makovicí. Druhá etapa, která byla provedena v roce 2013, spočívala v celkovém odvodnění kaple, odvlhčení zdiva a vnější úpravě zpevněných ploch. V posledním roce oprav se nejprve realizoval vnitřní odvlhčovací kanál dopojený do odvětrávací žaluzie, stěny kanálu jsou tvořeny betonovým příkopovým žlabem, založeným na betonových cihlách. Ve všech vnitřních prostorech byla položena nová cihelná dlažba. Poslední etapou byla obnova fasády a interiéru. Oprava fasády objektu byla navržena dle dochovaných fotografií v odstínech bílé a světle šedé barvy. Objekt kaple byl po celém obvodu vyzdoben zuborezy a nově vyprofilovanou římsou. V interiéru byl proveden nátěr okenních prvků, nátěr celé konstrukce dřevěného kůru a vnitřních dveří, dvoubarevná geometrická výmalba interiéru, výměna elektroinstalace včetně nových svítidel, řemeslná výroba nových dveří sakristie a restaurátorská oprava hlavních vstupních dveří do kaple. Jako poslední práce byla provedena oprava nástěnných maleb v interiéru. Jedná se o dva medailony na stropě s výjevy světců – Svatá Rodina a Nejsvětější Trojice. Nad okny kaple byly restaurovány ještě dva medailony s hlavami světců – sv. Mikuláš a sv. Nepomuk.

V současné době zde probíhají každou sobotu bohoslužby. Uskutečnila se zde také svatba. Při rozsvícení vánočního stromu zde vystupují děti ze školky a školy z Nového Rychnova, kde obec spadá školním obvodem.

Farní stodola Roseč

Roku 1785 se místní kostel stal farním kostelem pro obce Roseč, Ratiboř, Stajku, Hatín, Políkno, Polště a Jemčinu. V té době patřila obec Roseč se svými 380 obyvateli mezi největší na hradeckém panství. Pamětní kniha Rosečské fary vzpomíná, že kostel, hřbitov, fara a farní zahrada jsou na gruntu odstoupeném od Mářů, čp. 39. Obec platila Mářům ročně pacht „1 zlatý dobrých peněz“. Kolem roku 1800 byla přistavěna farní stodola a chlévy, které používal místní farář. Koncem padesátých let minulého století odešel poslední farář rosečské farnosti Bartoloměj Divoký. Po odchodu místního faráře spadala rosečská farnost pod Stráž nad Nežárkou odkud dojížděl farář a sloužil zde mše. Místní fara byla pronajímána různým nájemcům např. pro návštěvy dětského lékaře, byla zde pošta, byt pro trvalé bydlení a byt pro rekreační pobyt. Nyní rosečská farnost spadá pod farní úřad v Jindřichově Hradci.

Koupě budovy předcházela četná jednání zastupitelstva, zda koupit či nekoupit tuto budovu. Obec po dlouhém váhání a nejednotnosti v zastupitelstvu obce, nakonec souhlasí s koupí zchátralé farní stodoly do vlastnictví obce za 178 tis. Kč. A tak začala éra přestavby farní stodoly. Nejdříve bylo potřeba vyklidit množství odpadků, starých nepotřebných věcí a nepořádku. Pak obec nechala opravit střechu, následovala oprava fasády, oprava pilířů u vstupních vrat a oprava obvodní zdi, které byly potrhane od kořenů stromů. Bylo nutné udělat nová vrata do objektu. Stávající dřevěný přístřešek byl ve velmi špatném stavu a místo něj se postavila pergola. Ve stodole udělali nový dřevěný strop a mlátovou podlahu.

Stodola bude sloužit pro umístění historických stříkaček a různého nářadí používaného na vesnici. Prostory chléva jsou přestavěny na společenskou místnost, ve které jsme zachovali původní kamenná koryta a klenby. Na této přestavbě se podíleli většinou řemeslníci a občané z Roseče např. zedník, kovář, truhlář, ale i členové SDH Roseč. Použité dřevo na přestavbě je z obecního lesa, pořezané místním pilařem. Celou přestavbu financujeme z obecního rozpočtu, protože tento objekt není památkově chráněn a nebylo možné získat na opravu dotace.

Litinový kříž Studnice

Křížek u kaple se nachází v samém středu obce Studnice v blízkosti moderní kaple dostavěné v roce 1998. Je postaven v klasicistním stylu. Nese nápis, Nákladem obce Studnice v roce 1896. O jeho podrobné historii toho moc známo není. V roce 2017 došlo k důkladné a nákladné rekonstrukci, které předcházela restaurátorský posudek vyhotoven; panem Martinem Kovaříkem ze Svatky. V rámci rekonstrukce došlo k odstranění nevzhledných a poškozených betonových obrub oplocení. Byl zbudován nový betonový základ (hloubka 90cm) pod novou žulovou obrubu oplocení. Zdobené kované oplocení o rozměru 3x4m bylo očištěno od nánosů nevhodných nátěrů. Na oplocení byly doplněny chybějící prvky zdobení, které byly v průběhu let odlámané a ztraceny. Na závěr došlo k ošetření proti další korozi. Samotný křížek se skládá ze dvou částí, a to pískovcového pomníku a litinového kříže s tělem Krista. Z pískovcového pomníku byly odstraněny nevhodné nátěry fasádních barev. Došlo k zatmělení prasklin a tím k zamezení zatékání vody do pomníku a jeho případné další devastaci. Vyrytá písmena nápisu Nákladem obce Studnice v roce 1896 byla vyzlacena. Litinový kříž s tělem Krista byl sejmut a restaurován v dílně zhotovitele. Jako u ostatních částí této místní památky došlo k příkladnému očištění a doplnění chybějících částí zdobení a paprsků. Kříž dostal nový černý nátěr. Tělo Krista a jiné vhodné části zdobení byly vyzlaceny. Rekonstrukce se vyšplhala na částku 186 070 Kč. Majitel objektu - Obec Studnice na tento projekt získal dotaci 50 000 Kč od Pardubického kraje.

V letošním roce byla v sousedství kříže vysazena lípa Svobody u příležitosti oslav 100. výročí vzniku samostatného státu.

Rychta č.p. 50 Úvalno

Rychta Úvalno je kulturní památka z roku 1699. Dědičná rychta v Úvalně byla zřízena zřejmě v době po mongolském vpádu. Roku 1241 byl na místě Mongoly vypáleného hradu Cwilin postaven hrad Lobenstein. Hradní pán potřeboval mít ve svých obcích spolehlivé vazaly, proto v Lobensteinu (který tedy původně patřil stejnojmennému hradu) vlastnil první a nejvlivnější poddaný dědičnou rychtu. Jak rychta vypadala, z čeho byla složena a zda stála na místě dnešní rychty, není úplně zřejmé, avšak je pravděpodobné, že stála na místě dnešní rychty z roku 1699 – popisy napovídají, že byla stále na místě oproti svatostánku ve středu obce. Neobvyklé průhledy a vrstvy omítek sešlé stářím zde vykouzlily neopakovatelnou atmosféru, kterou se může pochlubit jen málokterá galerie.

Objekt slouží především jako galerie výtvarných umění, je dějištěm mnoha kulturních akcí, je zde možné shlédnout muzejní exponáty především ze zemědělství.

Cesta světla Vidochov

V katastru obce Vidochov se nachází potok zvaný Zlatnice, u jehož pramene stojí zděná kaplička. Již ve dvanáctém, třináctém století se zde dolovalo zlato. Kaplička původně dřevěná tu byla postavena na počest Panny Marie, jejíž soška se zde podle pověsti našla. Před kapličkou stávalo 14 zastavení Křížové cesty z třicátých let minulého století.

Vandalové a zub času se na jejím stavu výrazně podepsali. Zastavení byla téměř úplně zdemolována, takže bylo i nebezpečné tudy chodit. Střeby, dráty, betonová suť. Obec Borovnice Křížovou cestu obnovila s finančním přispěním obce Vidochov. Nová cesta je replikou té původní, je však z katastru Vidochov přenesena do katastru Borovnice, který v těchto místech s obcí sousedí. Tím však nebylo vyřešeno odklizení původní Křížové cesty, o které se tedy postarali, ale zároveň chtěli, aby zde na původní Křížovou cestu zbyla nějaká památka. Proto dali vybudovat Cestu světla, která je vlastně pokračováním Křížové cesty a na rozdíl od Křížové cesty, která je cestou utrpení, jest tato cestou naděje, cestou světla. Má také 14 zastavení, takže jsme nové pískovcové sloupky zasadili přesně na místa původní Křížové cesty.

Tento kout lesa je opředen mnoha pověstmi a také jednou skutečností, totiž nikdy tu nezpívali ptáci. Opravdu zvláštní ticho způsobovalo, že sem někteří lidé neradi chodili. Věřte, nevěřte, budování Cesty světla probíhalo na jaře a ptáci k tomu zpívali až neuvěřitelně. I následně během roku tu les žije ptačím zpěvem, v potůčku dokonce kuňkají žabky.

Budova „Měšťanky“ se začala stavět v roce 1907 jako obecná škola. Teprve v průběhu výstavby se změnil záměr na Měšťanku. Škola byla vystavěna pod dohledem místní školní rady, které předsedal pater F. Ermis. Slavnostně vysvěcena byla olomouckým kanovníkem P. Vincencem Tesařem 13. září 1908. První dva roky byla škola určena pouze pro chlapce, poté byla zpřístupněna i dívkám. Prvním ředitelem měšťanky byl bludovský rodák František Lehar. V roce 1914 byla do školy přivezena elektřina. Škola byla využívána i pro žáky mimobludovské.

Začátkem 70 let 20. století se škole dostalo první velké rekonstrukce: byla vyměněna okna, dveře, položena nová střešní krytina a budova dostala nový břizolitový kabát. Rekonstruována byla podle vzoru tehdejší doby.

Obec se rozhodla pro rekonstrukci objektu a v roce 2014 byl projekt zrealizován. Záměr byl jednoznačný, fasáda bude navráćena do původního stavu. Původní dokumentace byla nalezena v archivu, nebyl tedy problém o co největší autentičnost. Při rekonstrukci se naráženo na nejrůznější potíže: pod osekanou omítkou se nalézaly staré rozvody blíže neidentifikovatelné, nalezeno bylo krásné pískovcové ostění, které se vrátilo zpět, nalezen byl třímetrový kamenný práh u vstupních dveří, který do dnes zdobí vstup do objektu. Snad největší problém byl ve špatném osazení oken v sedmdesátých letech a s tím související nutnost úpravy těchto otvorů. Díky kvalitnímu týmu projektantů a zhotovitelské firmy, byly všechny nesnáze vyřešeny.

Vlastníkem objektu je Obec Bludov. Budova měšťanky je na svoji dobu výstavby poměrně odvážného měřítka. Urbanisticky je osazena v centru obce nedaleko kostela, proti okolnímu terénu je mírně vyvýšená. Při pohledu z Bludovského kopce je po kostele největší dominantou a neznalý se domnívá, že jde o zámek. Takový je ale dar minulosti, my jsme ho přijali a snažíme se o co nejkvalitnější péči.

Budova špýcharu byla vybudována v roce 1773 rozhodnutím rakouské císařovny Marie Terezie jako kontribuční sýpka. Sedláci z Břežany ji postavili a ukládali do ní obilí, které sloužilo jako strategická rezerva a zároveň jako zdroj obživy a osiva v případě hladu nebo nepřízně počasí.

Obec Břežany ji získala do vlastnictví po roce 1989 a budova byla pronajímána myslivcům a drobným zemědělcům na skladování obilí. Obec se rozhodla špýchar postupně zrekonstruovat a přeměnit na kulturní a společenské centrum obce.

Rekonstrukce začala opravou střechy v roce 2007 z dotace Středočeského kraje v částce 121 000 Kč. Následně byla ve třech etapách provedena kompletní rekonstrukce celé budovy za podpory MAS Rakovnicko z programu Leader v letech 2010-2014 v částce 2 927 000 Kč. Z toho se obec podílela částkou 892 000 Kč. Byla také vytvořena expozice obecního muzea o historii, osídlení a současnosti obce, společenská místnost a v letošním roce budujeme sociální zařízení.

Celý objekt se stal nejzajímavějším, co obec může nabídnout jak občanům, tak turistům a badatelům. Špýchar tvoří dominantu obce a je centrem kulturních, společenských a sportovních akcí v obci. Byl rekonstruován s cítem a vědomím, že bude uchovávat a předávat historii obce i dalším generacím. Probíhá zde každý rok vítání občánků, dětský den nebo Břežanská pouť. V expozici muzea je několik částí, včetně dotykové obrazovky s možností vyhledávat historii jednotlivých stavení anebo listovat ve staré obecní kronice. Informace budou neustále do tohoto zařízení doplňovány. Obec by ráda ve Špýcharu v příštích letech pořádala přednášky, výstavy a další kulturní akce.

Hasičská zbrojnice Melč

Zbrojnice v Melči byla zpočátku v jednom z hospodářských stavení velkostatku a vybavení si hasiči pořizovali postupně na základě sbírek a darů. Významně je podporoval také majitel panství, Camillo hrabě Razumovský. Ten byl rovněž iniciátorem stavby nové požární zbrojnice. Za jeho významného finančního příspěvku byla v centru Melče postavena zděná budova s dřevěnou věží na sušení hadic. Na jejím vrcholku je korouhvička s letopočtem 1912. V třicátých letech minulého století byla původní věž zvýšena, protože hasiči si pořídili nové, delší hadice. Sklepní prostory sloužily jako obecní šatlava. V roce 1935 vznikl v Melči přípravný výbor na založení druhého, českého hasičského sboru v obci. Na podzim roku 1936 byl pak český hasičský sbor založen.

Od této doby byla budova několikrát opravována. Nejdůležitější oprava byla ta v roce 2013, po sto letech od jejího postavení. Rekonstrukce probíhala ve dvou etapách. Rekonstrukce byla nutná z důvodu napadení dřevěných částí konstrukce věže dřevokazným hmyzem, proto se při silném větru silně nakláněla a hrozilo její zřícení na okolní zástavbu. Byla tedy zhotovena věrná replika této věže.

Následně vyřídili další dotaci na druhou etapu stavby, která obsahovala rekonstrukci samotné budovy zbrojnice. Byla zhotovena nová střecha, podlahy, vyměněna okna a vrata. Při této rekonstrukci bylo myšleno také na sociální zázemí samotných členů výjezdové jednotky, kdy jsme zhotovili chybějící WC a koupelnu se sprchovým koutem. První etapa byla financována za podpory PRV a partner MAS a realizována v roce 2013. Druhá etapa byla financována za podpory PRV a partner MAS a realizována v roce 2012.

Budova zapadá do místní zástavby venkovského typu. Majitelem budovy je obec, která zřizuje výjezdovou jednotku typu JPO II. Jednotka vyrazí k vyhlášenému poplachu do 5 minut od nahlášení.

Budova bývalé školy Ovesné Kladruby

Podle německé vlastivědy (1977) měly Ovesné Kladruby farní školu od nepaměti. Prvním známým učitelem byl roku 1609 jakýsi Johannes Helsbeck z Řezna (Regensburg). Budovu dnešní školy nechal postavit opat Melchior Mahr (opatem 1836-1842) v roce 1840. První patro však bylo přistaveno až v roce 1877. Pamětní deska na budově školy vzpomíná na slavnou výstavbu nové kamenné školy. Má latinský text a chronogram. Stanislav BURACHOVÍČ přeložil volně text takto: „Postaveno za panování opata Melchiora z důvodu péče o vzdělání mládeže. Teplá pečuje a posvěcuje. 10. srpna 1841.“

Nad deskou je v kruhu znak tepelského kláštera. Potřeba římských písmen pro číslce chronogramu a kurziva jakoby ručního písma značně ztěžují turistům rozluštění textu, jak se podařilo dr. Burachovičovi. K tomu se přidává povětrnostní chátření nečistoty zkrátka blížící se zánik tabule. Ke škole patřilo jedno pole na obecním pozemku a jedna vlhká louka za kovárnou. Na vršku za hřbitovem měla škola vlastní školní stodolu. Před válkou chodilo do školy 120 dětí z Kladrub z Milhostova a z Vysočan. Zvláště vysočanským dětem se chodilo do školy těžce - zvláště v zimě za sněhů. Škola byla trojtřídní, měla školní zahradu a ve škole byla školní kuchyně výhodná pro přespování i domácí děti.

Budova, nyní už bývalé školy, prošla v posledních šesti letech masivní a přitom velmi citlivou rekonstrukcí. Již třetím rokem slouží veřejnosti v budově umístěný obecní úřad. Upravena je i velká zasedací místnost, která slouží k setkávání občanů i jako zázemí při konání různých kulturních akcí a rukodělných kurzů. V roce 2016 se opravila i fasáda domu, kdy součástí byla i rekonstrukce pamětní desky a znaku kláštera v Teplé. V loňském roce bylo v budově umístěno tepelné čerpadlo pro vytápění celého objektu.

V letošním roce se pro občany a návštěvníky obce otevřely nové prostory obecní knihovny, která tak získala nejen místo k uložení a půjčování knížek, ale i důstojné zázemí pro kulturní akce, které obecní knihovna i obecní úřad pořádají.

Hasičská zbrojnice Písečná

Budova historické hasičské zbrojnice v Písečné byla postavena v roce 1892 nákladem 450 zlatých jako prostor pro uskladnění nové stříkačky pro nedávno založený Sbor dobrovolných hasičů (1889). Jednoduchá vzácně intaktní stavba utilitárního zaměření stojí mezi silnicí III. třídy k Žampachu a prudkým srázem k místnímu potoku. Historicky výhodné místo u hlavní silnice se postupem let stalo provozní komplikací, navíc poloha stavby v přímém sousedství vysokého ostrohu nad údolím střední části obce zapříčinila statické problémy.

Unikátní na staré zbrojnici je její dochovaná podoba, které se za uplynulých 126 let vyhnuly veškeré devastující stavební zásahy. V posledních desetiletích sloužila zbrojnice jen jako prostor pro uskladnění technického vybavení SDH.

Nově opravená zbrojnice plně respektuje původní ráz lokality. Místu nejen vrací historickou estetickou kvalitu, ale svou kultivovanou barevností z něho činí nepřehlédnutelný akcent při příjezdu do obce.

Zbrojnice zůstává pouze sezónně využívanou stavbou bez složitého technického zázemí. SDH Písečná má od letošního roku pro svou činnost k dispozici zcela novou a plně vybavenou hasičskou zbrojnici.

Hasičská zbrojnice Štěpkov

Na přelomu 50 let se stal Místní národní výbor Štěpkov vlastníkem bývalé stodoly, která patřila k čp. 9.

Tuto nemovitost využívalo Jednotné zemědělské družstvo Štěpkov, později Budkov. Po rozdělení MNV vznikl samostatně Obecní úřad Štěpkov. Obec bývalou stodolu využíval jako sklad materiálu. V roce 2015 byla obec postavena před rozhodnutím, zda bývalou stodolu opravit nebo zbourat.

Rozhodnutí zastupitelstva obce Štěpkov se přiklonilo k opravě. V roce 2016 využili dotace POVV na opravu střechy a chodníku. Celková dotace: 229 018 Kč, podíl obce 119 018 Kč.

V roce 2015 po dvaceti letech nečinnosti jsme znovu založili SDH Štěpkov. V roce 2016 se obci podařilo využít dotace na dopravní automobil SDH.

V roce 2017 přistoupili k další realizaci rekonstrukce stodoly a z vlastních prostředků realizovali výstavbu nové hasičské zbrojnice.

Celková částka opravy byla 844 662 Kč. V současné době je zde zázemí pro jednotu SDH obec Štěpkov, včetně nové garáže pro dopravní automobil, sociální zázemí a klubovna pro hasiče obce Štěpkov.

Novou fasádou se začlenila stavba do celkového pohledu obce. Obec Štěpkov je vlastníkem stavby dle LV: 10001 na parcelní číslo 79.

Budova obecního úřadu Velatice

Budova byla postavena v roce 1901 jako místní základní dvoutřídní škola s bytem pro pana učitele. V průběhu fungování školy byly časem přistaveny k původní budově dva kubické přístavky. Jeden jako dílna pro výuku a druhý jako technické zázemí. V roce 1975 přestala budova fungovat jako základní škola. Byla odkoupena od obce místním JZD. V budově pak probíhala výroba krmiv. Výroba, pro kterou bylo potřeba do budovy umístit velké drtiče, stavbu poškodila. Navíc byla k budově přistavěna rampa pro nakládání materiálu. V 90. letech budovu obec zpět odkoupila a začala ji pronajímat na drobnou výrobu. Pronájem budovy byl ukončen v roce 2013 a obec se rozhodla budovu rekonstruovat a vrátit ji opět původní význam – službu občanům. Byl vybrán jeden ze záměrů, a to obecní úřad s knihovnou a multifunkční rodinné centrum.

Architektonický návrh provedla Ing. arch. Martina Černá, architektka z Velatic, která se rozhodla na budově znovu obnovit původní štukované římsy a zvednout okapy nad tyto římsy, jako tomu bylo na původní stavbě. Jednoznačné bylo, že se odstraní oplechovaný přístavek a odhalí se historická část budovy. Zbudovaná rampa byla využita pro zřízení parkovacích stání. Největší dilema bylo, jestli u budovy ponechat dva kubické přístavky. Vzhledem k tomu, že i pro potřeby obecního úřadu bylo potřeba dostatečné technické a skladovací zázemí, byly tyto přístavky ponechány. Architektka se ale rozhodla je opticky oddělit od původní stavby obložením dřevem. Ze stejného dřeva pak byla navržena terasa spojující prostor rodinného centra s dětským hřištěm.

Pro stavbu byly zvoleny naprosto standardní stavební materiály – dřevo, cihly, pálená taška, beton, kov apod. V interiéru architektka nechala na mnoha místech přiznané původní zdivo, které budově dává nevšední atmosféru. V kanceláři starosty byly ponechány odhalené i původní, překrývající se malby na stěnách. Návrh nábytkového vybavení byl také zpracován Ing. arch. Martinou Černou. Byl navržen velmi prakticky a jednoduše. Řešení rodinného centra umožňuje opravdu efektivní multifunkční využití pro různé účely.

Díky ponechání všech prvků budovy stavba zapadá do stávající zástavby lépe než při existenci předchozího oplechování. Budově byl navrácen původní účel i vzhled.

Velehradský dům sv. Cyrila a Metoděje Velehrad

Velehradský dům sv. Cyrila a Metoděje (VDCM) je tvořen dvěma trakty původního hospodářského dvora velehradského kláštera cisterciáků. Tyto budovy byly původně využívány jako konírna a sýpka. Hospodářský dvůr se nachází nedaleko komplexu klášterních budov, jehož srdcem je velehradská bazilika. Ta byla v roce 2008 prohlášena národní kulturní památkou. Dům tedy spadá do ochranného pásma této NKP. Vlastníkem budovy je Arcibiskupství olomoucké. Z celého komplexu bývalých hospodářských budov je nejstarší i nejhodnotnější objekt konírny, postavený zřejmě již před polovinou 16. století. Objekt prošel náročnou rekonstrukcí, jejíž celkové náklady byly téměř 98 mil. Kč.

„Centrální mozek“ VDCM představuje informační centrum, které slouží všem návštěvníkům Velehradu. V přízemí byl vybudován prostor pro stálou expozici Velehrad na křižovatkách evropských dějin, Expozice bible pro malé i velké v patře je výrazněji orientována na dětského návštěvníka a bude trvale skýtat poučení o významu, obsahu a postupném vzniku textů, které stojí u základů evropské křesťanské civilizace. Atraktivitu výstavy zvyšují i unikátní exponáty jako vzácné kopie Turínského plátna nebo fragmentů nejstarších dochovaných svitků s texty Písma.

Na místě původních stájí vznikl přednáškový sál kardinála Tomáše Špidlíka. Nedílnou součástí opravených prostor se stal archiv, sloužící studentům a badatelům, a zázemí pro průvodce turistů a vedoucích vzdělávacích programů. Další část opravených prostor využívá literární kavárna s cukrárnou a knihkupectví s poutní prodejnou a ochozem s galerií. Čtyři pokoje jsou využívány pro ubytování přednášejících, pořadatelů konferencí a setkání, případně i účastníků ze vzdálených lokalit. Ve věžích budovy byly zbudovány prostory pro správu poutního areálu, pro PR oddělení a klubovna pro mládež. Technikům a ekologicky smýšlejícím lidem poskočí srdce radostí ve chvíli, kdy vejdou na technické podlaží a spatří úhledně seřazenou baterii tepelných čerpadel, která zabezpečují energetické hospodářství objektu a přitom nezatěžují životní prostředí.

Návesní rybníky Všekary

Obec Všekary se rozkládá na úpatí vrchu Boušova (476 m), 5 km západně od města Holýšova. Náves je křižovatkou cest do Holýšova, do Čechovic a Bukovce a silnicí přes všekarské lesy a kolem Černovic až do Kladrub. S počtem 111 stálých obyvatel je jednou z malých vesnic Plzeňského kraje.

O Všekarech se poprvé dozvídáme z listin bývalého benediktinského kláštera, který stojí v Kladrubech u Stříbra, a to z listin z let 1115 a 1186. Archeologické důkazy z dřívějšího osídlení sahají až do doby bronzové (průzkum žárových hrobů). Centrem všekarské obce je náves se dvěma rybníčky, které obklopují pravidelně uspořádané selské grunty. V roce 1757 už jich bylo šestnáct. To už ves patřila horšovskotýnským Trauttmansdorffům.

Oprava dvou rybníků proběhla v letech 2016 a 2018. Cílem u obou rybníků bylo odstranění usazeného sedimentu, oprava hrází a výměna zábradlí. Původní hráze byly ubourány a obezděny žulovými kameny. Náklady na opravu spodního rybníka činily 1,1 mil. Kč a podpora z programu PSOV 2015 Plzeňského kraje byla 300 000 Kč. Realizace proběhla začátkem roku 2016. U horního rybníka oprava proběhla v první polovině letošního roku, rybník se navíc rozšiřoval a došlo i k výměně vypustného zařízení. Jeho oprava vyšla na více než 1,5 mil. Kč. Plzeňský kraj je podpořil částkou 400 000 Kč.

Kaplička Panny Marie Bolestné Hlince

Když se jede od Studené do Hlinců, je možné v cípu louky u silnice za příkopem opět spatřit polní výklenkovou kapličku. Na základě vzpomínek paní Marie Potůčkové, rozené Broukové, na svého bratra Václava Brouka, připravil v roce 2016 návrh výklenkové polní kapličky starosta obce Ing. Petr Jirásek. V roce 2017 se rodina Potůčků znovu ujala výstavby kapličky, kterou realizovala na původním místě za vydatné pomoci několika spoluobčanů a zedníků z obce a okolí. Výklenková polní kaplička, která v těchto místech stála v I. polovině 20. století, má dokonce dochovaný svůj příběh: „*Kdysi se jeden mladý muž ve Hlincích zamiloval do děvčky a chtěl si jí vzít, nepochodil však s touto myšlenkou u svého otce, statkáře. Z nešťastné lásky si zkroušený a zamilovaný Václav Brouk sáhl na život a 20. září 1928 se zastřelil. Byť pochován byl, postavila mu rodina na jeho upomínku před obcí kapličku. Protože však rodině, zkroušené ztrátou prvorozeného syna, kaplička tuto nešťastnou událost stále připomínala, nechali ji nakonec Václavovi rodiče strhnout. A tak kaplička i její příběh sešly nejen z očí, ale téměř i z mysli...*“

Uplynulo mnoho desítek let, a jak tomu v podobných případech bývá, náhodou byl na starých mapách, kde jsou zakreslena boží muka v okolí obce Hlince, objeven zakreslený symbol i v místě, kde v té době nic nestálo. Pozemek, na kterém byl symbol božích muk označen, patřil počátkem 20. století rodině Brouků ze Hlinců, ze které později vzešla rodina Helebrantova a rodina Potůčková. Václav Brouk byl tedy prastrýc sourozenců Jana Potůčka, Vlastimila Potůčka a Ing. Jaroslavy Benešové, kteří dnes pozemek vlastní, a právě Jaroslava se za rodinu Potůčků organizace přípravy projektu a vlastní stavby nové kapličky ujala. Protože jí od počátku pomáhal nejen s projektem starosta obce Ing. Petr Jirásek, bylo mu rodinou umožněno, aby nechal do výklenku kapličky na své náklady namalovat obrázek Panny Marie Bolestné, které je kaplička zasvěcena. S rodinou bylo totiž dohodnuto, že zasvěcení bude vycházet z toho, že tento bolestný příběh a podobu výklenkové polní kapličky uchovala ve své paměti Václavova sestra, paní Marie Potůčková. Vysvěcení kapličky se uskutečnilo dne 5. listopadu 2017 a jako projev lásky a díky ji sourozenci Potůčkovi věnovali své matce Růžence.

A tak dnes před vjezdem do obce opět důstojně stojí mezi dvěma lípami výklenková polní kaplička, za kterou jsou vidět v dálce budovy bývalé obecní školy a Špejcharu, a pak celá vesnička, Hlince.

Malebná Obec Hrádek s téměř 1 900 obyvateli se rozkládá na ploše 980 ha v údolí Jablunkovské brázdy, v nadmořské výšce 350–835 m.

Ve státním seznamu nemovitých kulturních památek není ve správním území obce evidována žádná nemovitá kulturní památka. K památkám místního významu patří kostel, kříž i památníky, např. památník Vincenta Witose, památník padlým ve 2. světové válce apod. Původní styl zástavby dokládají především roubené chalupy, které lze ještě najít na více místech v obci.

Zvonička je ojedinělým počinem manželů Rychtárkových. Slavnostní vysvěcení zvoničky provedl 4. 11. 2012 Mons. František Václav Lobkovicz. Zvonička je zajímavou architektonickou stavbou a rovněž vyhledávanou turistickou atraktivitou obce. Je zasvěcena Sv. Izidorovi z Madridu, patronu manželů, zemědělců a dětí. Manželé Rychtárkovi stavbu věnovali všem dobrým lidem. Uvnitř zvoničky se nachází dřevěná skulptura sv. Izidora. Instalovaný zvon vyzvání každou hodinu.

Původní kaple sv. Anny byla postavena na místě dřívější zvonice v roce 1897. Kaplička byla stavebně spojena s hasičskou zbrojnicí, takže v roce 1965, kdy byla v obci postavena nová zbrojnice, došlo k rozšíření kaple, takže působila dojmem malého kostelíka.

Protože v Nové Vsi nikdy nebydlel kněz, obec spadá do farnosti k sousední vesnici Radešinská Svratka, místní věřící se v kapli scházeli sami k pobožnostem – společné modlitby růžence, májové pobožnosti, křížové cesty. Vzhledem k hojné účasti se začali v kapli sloužit pravidelné bohoslužby. Bohužel i přes pravidelnou údržbu se stav kaple neustále zhoršoval. Plechová střecha byla již prorezivělá, ve špatném stavu byly i krovy. Celá stavba byla podmáčená, stojí v těsné blízkosti rybníka, a dalším problémem bylo její vnitřní uspořádání a nedostatečná kapacita. Budova kaple je ve vlastnictví obce, nejednalo se o památkově chráněnou stavbu. Po provedené anketě bylo svoláno veřejné setkání, kde se občané mohli vyjádřit k několika návrhům na úpravu kaple. Ze setkání vyplynulo, že obyvatelům se vzhled kaple líbil, že kapli považují za dominantu obce a že nemají zájem o úpravy v moderním stylu.

Po zvážení ekonomického dopadu všech variant, rozhodlo zastupitelstvo obce v roce 2015 o provedení opravy hráze rybníka, o zbourání staré budovy a o výstavbě nové kaple. V červnu roku 2016 se začalo s demolicí staré budovy a v září roku 2016 již klempíři pokládali střechu na nové budově. Slavnostní posvěcení kaple je stanoveno na 29. července 2018, kdy se v naší obci slaví pouť ke sv. Anně.

Ve spolupráci s Ing. arch. Šťastnou byla vybudována kaple ve stejném duchu. Stavba respektuje původní vesnickou zástavbu a současně se netají tím, že je postavena v současnosti. Klasický vesnický kostelík s měděnou střechou oživuje nad vstupem mozaika Krista. V interiéru jsou začleněny prvky z původní kaple, takže se zachovává tradice. Budova je bezbariérová. Celkové náklady stavby jsou cca 3,5 mil. Kč. Na stavbu kaple farnost zřídila samostatný účet, na který se vybralo přes 1,1 mil. Kč. Zbývající náklady hradila obec ze svého rozpočtu. Na stavbě bylo odpracováno cca 11 tisíc dobrovolnických hodin, místní živnost-

níci obci účtovali pouze použitý materiál. Po posvěcení bude nová kaple sloužit liturgickým účelům římskokatolické církve. O budovu kaple se vždy starali farníci, kteří udržují i nejbližší okolí kaple.

Rekonstrukce a přístavba multifunkčního centra Nové Hamry

Původní stavba byla rodinná vilka postavená ve třicátých letech minulého století. Od devadesátých let byl objekt v majetku Ministerstva vnitra ČR a do roku 2005 byl objekt využíván jako oddělení pohraniční policie. Po opuštění posádky pohraničníků obec usilovala o koupi tohoto objektu a plánovala zde vybudovat multifunkční centrum. Ze strany ministerstva však nebyla vůle s obcí o prodeji jednat. Objekt chátral a docházelo k jeho značné devastaci. Až v roce 2009 se obci podařilo objekt odkoupit a následně zajistit projektovou dokumentaci na rekonstrukci a přístavbu objektu. Po několikaletém marném čekání na vyhlášení vhodného dotačního titulu, kdy docházelo k dalšímu chátrání budovy, se obec rozhodla realizovat stavbu z vlastních prostředků i přes to, že se jedná o velké zatížení obecního rozpočtu. Z malé části se na financování podílí také Karlovarský kraj.

Multifunkční centrum Nové Hamry bude sloužit jako nový obecní úřad s vlastní zasedací místností, knihovnou a prostorami pro společenské organizace. V 1.NP bude možné parkovat vozidlo a skladovat malou techniku pro úklidové práce. Ve 2.NP bude obecní úřad s kanceláří pro starostu, místostarostu a pracovníci úřadu. 3.NP je vyhrazeno společenským organizacím. Poloha stávajícího objektu a jeho přístavby se nachází v zastavěné části obce v severovýchodní části. Příjezd je po stávajících místní komunikaci směrem na Horní Blatnou.

Duchovní a relaxační areál Podolí Podolí

Duchovní a relaxační areál Podolí (DARAP) byl zrealizován v roce 2015 díky dotaci z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Díky obrovskému nadšení, úsilí, chuti do práce a zdravému risku nového zastupitelstva se podařilo revitalizovat území hojně navštěvované místními občany i projíždějícími turisty za neuvěřitelné tři měsíce. Den před vánočními svátky se podařilo novou stavbu, na obecních pozemcích, předat veřejnosti k užívání. Štědrovečerní půlnoční mše tak byla obohacena o důstojný prostor včetně rozsvíceného vánočního stromu.

Duchovní část navazuje na kapli sv. Ducha v prostoru před chovatelským domem a zrekonstruovaným chodníkem přechází v relaxační část tvořenou dětským hřištěm v ulici Záhumní. Zde byly vyměněny nevyhovující asfaltové povrchy cestiček, obnoveny dopadové plochy s gumovou obrubou, vyměněn plot, vybudován přístřešek na kontejnery na odpad, pořízeny byly také lavičky a odpadkové koše a vysazeny byly nové stromy a květiny, které kvetou postupně od jara až do podzimu. Spojující chodník zdobí pásy hortenzií. Před nedalekým domem chovatelů byl srovnán terén a plocha byla vydlážděna kamennou dlažbou. Nově vysazená lípa, která tvoří pomyslné centrum, byla doplněna kruhovou lavičkou. Zvýšené záhony s květinami lemují kruhové schody. Betonové panely byly z přístupové cesty odstraněny a nahrazeny zámkovou dlažbou, která umožňuje snadnou a rychlou údržbu vstupu pro příchozí ke kapli.

Atmosféra je podtržena instalací dvou soch, které vytvořil místní umělecký kovář Vítězslav Bobčík. Byl inspirován citátem italského filozofa a spisovatele Luciano de Crescenza: „Všichni jsme andělé pouze s jedním křídlem. A můžeme létat jen tehdy, objímáme-li jeden druhého.“

Areál nyní slouží veřejnosti jako místo pro setkávání s dalšími obyvateli, k relaxaci a oddechu. Areál se stal také místem pro pořádání tradičních akcí, jako jsou hody, mikulášská nadílka, Česko zpívá koledy nebo rozsvícení vánočního stromu. Maminky s kočárky rády besedují na lavičce a rozmlouvají, senioři zde odpočívají a četní cyklisté obdivují mimořádné prostředí hlídané anděly.

Hasičská zbrojnice Těšany

V roce 2017 – 2018 byla v Těšanech postavená nová hasičská zbrojnice. Záměr byl v zastupitelstvu obce schválený také proto, že místní hasiči byli vždy umístění v objektech, které nevlastnila obec a nutno říci, že objekty nevyhovovaly požadavkům jednotky SDH.

Hasička je umístěná v centru obce a výběr místa byl pro- věřený územní studií zpracovanou Ing. Janou Kaštánko- vou. Stavba se nachází poblíž barokní kovárny, zámku a prvorepublikové vily, proto byl požadavek na architek- tonické řešení velkou výzvou, se kterou se Ing. Tomáš Vy- mětal, dle názoru odborné i laické veřejnosti, vypořádal velmi dobře. V budově je vyprojektovaná velká garáž pro dvě zásahová vozidla JSDH, učebna, místnost denní po- hotovosti, kuchyňka, toalety, šatna pro hasiče se sociál- ním zázemím a také kancelář velitele výjezdové jednotky. Originálním prvkem stavby je ocelová fasáda z corteno- vého plechu, tedy plechu, který během dvou až pěti let řízeně koroduje. Koroze neprostoupí celý plech, zůstává jen na povrchu a v kombinaci s bílými materiály či se sklem působí tato fasáda velice zajímavě. Jedním ze zna- ků „rezavé“ fasády je schopnost splývat s okolím a nena- rušovat ráz tradiční zástavby. Záměrem autora projektu nebylo napodobovat stavby v okolí hasičky staré několik století, ač hasička obsahuje prvky evokující kovárnu sídlící poblíž (bílý štít, kovová fasáda), ale vytvořit stavbu, která nese stopy současné architektury a zároveň bude vhod- ně doplňovat současné dominanty centra obce.

kapitola III.

ZLATÁ CIHLA V PROGRAMU OBNOVY VENKOVA - NOMINOVANÉ STAVBY

kapitola III. I.

OBNOVA ČI REKONSTRUKCE
PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÝCH
OBJEKTŮ A PAMÁTEK
MÍSTNÍHO VÝZNAMU

kapitola III. II.

OBNOVA ČI REKONSTRUKCE
STAVEB VENKOVSKÉ ZÁSTAVBY

kapitola III. III.

NOVÉ VENKOVSKÉ STAVBY

Historické kašny Dolní Žandov

Ocenění Zlatou cihlou by si zasloužily snad všechny místní zrekonstruované kamenné historické kašny. V Dolním Žandově se nachází dvě kamenné vodní nádrže ze žulového materiálu. Nádrž v blízkosti budovy obecního úřadu je segmentová s letopočtem 1689. Druhá nádrž je z jednoho kusu kamene. Obě díla představují ve své době unikátní řešení. Dříve tyto nádrže byly zdrojem vody pro místní obyvatele. Před několika lety byly obě nádrže zavezeny hlínou a používány k výsadbě květín. Bylo to nedůstojné využití tohoto kulturního dědictví. Cílem projektu bylo nádrže rehabilitovat a znovu jim navrátit původní funkci. Obě nádrže se nacházejí u hlavní průjezdové silnice obcí, v blízkosti kostela, v samém centru obce.

Díky projektu Kraj živých vod – Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova se obci podařilo rehabilitaci těchto vodních nádrží zrealizovat a kašny jsou v současné době chloubou obce.

Kaple sv. Jana Nepomuckého Drahouš

Ves Drahouš je poprvé připomínána roku 1408, kdy byla sídlem vладыky Václava. Původní barokní kaple Sv. Jana Nepomuckého byla postavena v letech 1728 – 1729, o stavbu se zasloužil sekretář hraběte Černína Fr. Jos. Richtersohn. Vysvěcena byla 19. 5. 1729 ve jménu Jana Nepomuka.

V době totalitního režimu přestala být kaple církví využívána. V druhé polovině osmdesátých let dvacátého století zmizel z kaple zvon, oltářní obraz, varhany a kaple chátrala. Po letech neúspěšných žádostí o opravy obec Drahouš požádala o převedení do majetku obce a od 11. 11. 2015 přešla kaple sv. Jana Nepomuckého interiérově i exteriérově do majetku obce Drahouš a dle pokynů odboru památkové péče započaly jednotlivé etapy její rekonstrukce.

První etapa rekonstrukce spočívala v opravě vnitřních omítek. Došlo k odstranění starších omítek, vyštukování a vymalování. Rozbitá okna byla zasklena, dále se opravil stávající oltář, ke kterému byly doplněny jeho chybějící části. Opravil jej a doplnil umělecký truhlář pan M. Louženský z Jesenice. Nakonec byl oltář osazen obrazem Sv. Jan Nepomucký – Drahouš, který namalovala Bc. P. Šterclová. Tuto rekonstrukci hradila obec Drahouš z vlastního rozpočtu a to částkou 213 000,- Kč.

Druhá etapa rekonstrukce započala veřejnou sbírkou na výrobu nového zvonu, který v kapli všem chyběl, neboť kaple bez zvonu je jako tělo bez srdce. Tato sbírka probíhala od jara 2016 do jara 2017. Celkem se od dárců vybrala úctyhodná částka ve výši 85 920 Kč a zbývajících částku ve výši 14 080 Kč uhradila obec ze svého rozpočtu. Zvon byl pojmenován Sv. Jan a občané Drahouše.

Ve třetí etapě proběhla oprava fasády, na kterou byla přidělena dotace z Ministerstva zemědělství. Cílem celé akce (převod vlastnictví a rekonstrukce) je tuto dominantu obce a kulturní památku po předcích zachovat pro budoucí generace.

Kaple sv. Jana Nepomuckého Heřmanice u Oder

Kaple sv. Jana Nepomuckého v Heřmanicích u Oder byla postavena pravděpodobně v druhé polovině 19. století. Jedná se o zděnou sakrální stavbu, která není památkově chráněná. Stavba je dominantou obce. Kaple slouží k pravidelným bohoslužbám pro zdejší obyvatele.

Původní krytina byla provedena jako plechová na dřevěný šindel. Krytina byla v havarijním stavu a byla velmi neestetická. Plech byl zkorodován, protože nebyl od 60. let ošetřen a do střechy zatékalo. Na stavbě nebyly žádné okapy a svody, což vedlo k poškození a zamokání fasády. Venkovní omítka byla provedena také v 60. letech, a to břízolitem. Stávající omítka neumožňovala dostatečné odvětrávání vlhkosti. Na budově se objevily i trhliny. Okna a dveře – ze dřeva, poškozené hnilobou – se rozpadaly a byly daleko za hranicí své životnosti.

Oprava kaple byla provedena ve třech etapách. První etapa zahrnovala rekonstrukci střechy a střešní krytiny. V rámci druhé etapy byla opravena fasáda. Třetí, závěrečná etapa, zahrnovala výměnu všech oken a dveří (byly vyhotoveny repliky). Rekonstrukce byla financována z finančních prostředků Ministerstva zemědělství, vlastních zdrojů obce a z darů věřících občanů.

Pilečkův dům Hodslavice

První písemná zmínka o obci je z roku 1411. Hodslavice patřily postupně ke starojickému a pak novojičínsko-štramberskému panství. Od roku 1960 tvoří jejich katastr nejjižnější část okresu Nový Jičín.

Obec je bohatá na památkově chráněné objekty. Je zde 10 kulturních památek z toho jedna národní kulturní památka – rodný dům Františka Palackého. KP: Pilečkův dům, stará evangelická škola, kostel sv. Ondřeje, Fojtova stodola, Staré fojtství a studna, větrný mlýn holandského typu, katolický kostel Božského srdce páně, evangelický kostel. Nejstarší památkou lidového stavitelství je dřevěný kostelík z roku 1551, který byl místem českobratrských bohoslužeb, později byl zasvěcen sv. Ondřeji a dodnes je v péči místního farního úřadu katolické církve. V roce 2011 proběhla celková rekonstrukce dřevěného kostelíka, který je nyní nově otevřen veřejnosti k prohlídkám i pro konání svatebních obřadů. NKP - rodný dům Františka Palackého prošel nyní celkovou rekonstrukcí, včetně vybavení a v letošním roce se otevře nová expozice o FP. V Hodslavicích se nachází také poslední původní dřevěnice, která je v soukromém vlastnictví. Před obecním úřadem se nachází památník Obětem světových válek.

Pilečkův dům je příkladem zděné pololidové architektury, ovlivněné pozdním klasicismem. Dům je v sousedství rodného domku Františka Palackého. Dříve patřil rodině evangelického faráře Jana Pilečky, v současné době je v soukromém držení.

Přízemní dům, štítem orientovaný k cestě. Jde o zděnou budovu, která je zastřešena sedlovou střechou, východní průčelí je ukončeno římsou. V horní části štítu je reliéf s letopočtem A D 1838 a na štítu jsou umístěny sluneční hodiny.

Kostelní věž na kostele sv. Kateřiny Hradec nad Svitavou

Kostel sv. Kateřiny je významnou historickou památkou obce. I přes pozdější přestavby je patrné, že kostel sv. Kateřiny byl založen jako raně gotický jednolodní kostel v období biskupské kolonizace ve 2. polovině 13. století. První písemná zmínka o kostele a obci je z roku 1270. Unikátní je dochovaný gotický portál na jižní straně, který pochází z doby založení kostela. Také masivní obranná věž se silnými zdmi a obdélníkovými střílnami řadí hradecký kostel mezi opevněné kostely, jaké se na Hřebečsku v době kolonizace stavěly. Ve věži kostela jsou zavěšeny dva vzácné staré zvony. Jeden je údajně z konce 15. století a druhý je z roku 1516.

K velké barokní přestavbě kostela zřejmě došlo v roce 1710. Na tuto barokní přestavbu upomíná portál s leto počtem při vstupu do sakristie. V roce 2008 byla v lodi kostela poblíž křtitelnice umístěna socha zdejšího rodáka P. Huberta Engelmara Unzeitiga.

Na podzim roku 2016 proběhla oprava krovů a střechy věže kostela sv. Kateřiny. Na této opravě se finančně vedle dalších institucí velkou měrou podílela i obec. Z vrcholu věže byl tehdy také sejmut dvouramenný kříž a poškozená bář. V bari bylo nalezeno nepoškozené kovové pouzdro, které obsahovalo několik starých zápisů a také mince z různých období. Velkým překvapením byl nále z listiny z roku 1628. Další zápisy byly z let 1664, 1777, 1856 a 1936. Kříž i bář byly odborně zrestaurovány a pozlaceny. Do nových pouzder byly vloženy ke starým zápisům nové zápisy o dnešním životě v obci. Také tam byly vloženy další mince, bankovky a tiskoviny. Výška věže je 33 metrů, střecha je pokryta měděným plechem. Při opravě byl zachován původní starobylý vzhled věže. V další etapě se má opravit celá střecha kostela, na které se opět bude obec podílet.

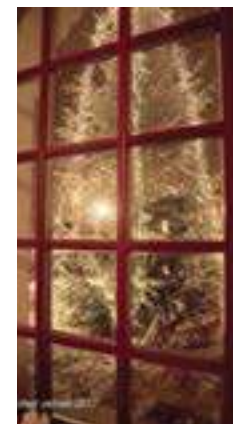

Kaplička - „Srdce Jinočan“ Jinočany

Nejcennější stavební památkou v Jinočanech je Kaplička. Ta byla postavena roku 1903 jako užitková stavba. Měla sloužit především spolku hasičů jako požární zbrojnice. Koncem roku 1903 byla společně s hasičskou stříkačkou vysvěcena. Toto svěcení prováděl farář Otmann z Ořecha a za kaplana je podle dochovaných údajů považován Jindřich Šimon Baar. Kaplička se od doby vysvěcení stala centrem veřejného života hned, po několika místních hostincích.

Od prvních dnů byla a je kaplička „srdcem obce“. Právě zde byly, u příležitosti založení Československé republiky, vysazeny dvě slovanské lípy. V roce 1949 byl do kapličky zakoupen nový zvon, vyrobený v České Vrbné za 16 805 Kčs. Zvonení na kapličce bylo zhotoveno na elektrický pohon a zvon kapličky byl kupodivu i v těchto nelehkých časech také vysvěcen. Poté byla kaplička ponechána svému osudu a nebyť stavebních úprav roku 1999, již by neexistovala. Až do roku 2007 sloužila jako obecní sklad. Rok 2007 je počátkem nového využití této budovy. Díky skupině nadšenců a sponzorů se podařilo kapličku zrekonstruovat a udržet do dnešní podoby. Další významná oprava proběhla, díky získání finanční dotace z MMR v roce 2009 a z finančních prostředků Středočeského kraje byla v roce 2015 zahájena i poslední oprava.

Obec Jinočany znovu získala příjemné místo pro svatební obřady, vítání občánků i jiné slavnostní příležitosti. Význam stavby nespočívá v její hodnotě finanční ani historické. Kaplička je, vzhledem ke své významné poloze i využití, centrem veřejného života – „srdcem obce“. Pro Jinočany již 115. rokem.

Kaplička ve Světlé Louňovice pod Bláníkem

Kaplička se nachází v místní části městyse ve Světlé, v její centrální části. Její stáří je neznámé. Pravděpodobně byla postavena se vznikem a stavbou místních usedlostí.

Okolo kapličky byly vysazeny čtyři lípy, dvě již bohužel zničil čas. Vždy sloužila svému účelu a slouží tak i dodnes. Jedná se o klasické místo, kam si mohou lidé posedět a porozjímat a kde se občas konaly i bohoslužby. Vzhledem k tomu, že již počínala chátrat, městys jako majitel stavby rozhodl, že je její oprava nutná. Sice nebyla ještě v takovém stavu, že by nemohla sloužit svému účelu dál, ale jakmile se větší údržba zanedbá, je vždy problém historické budovy dále udržovat.

Pro opravu kapličky byly využity finance z programu Ministerstva zemědělství. Vlastní oprava byla provedena na jaře 2018. V rámci realizace akce byla opravena a natřena fasáda, ze střechy odstraněn starý a nefunkční elektrický nástřešák, osazeny nové okapy, natřena věžička a opraveny plechové části. Odkopala se fasáda a byla zde položena nová kamenná dlažba. Ve vnitřku stavby byla odstraněna stará omítka a provedena nová včetně výmalby. Do vstupních dveří z vlastních zdrojů osadíme ozdobnou železnou mříž pro možnost náhledu do vnitřku kaple – třeba i pro turisty, kteří bývají v nedalekém statku ubytováni.

Věž kostela sv. Václava Nové Veselí

Kostel sv. Václava v Novém Veselí je umělecko-historicky velmi hodnotná a v dané lokalitě nejvýznačnější kulturní památka s dochovanými původními prvky z doby výstavby roku 1750-1753, s původními klenbovými stropy se štukovou výzdobou, s hodnotným historickým krovem a zachovaným původním mobiliářem. Je to výrazná dominanta, viditelná z širokého okolí. Interiér kostela je původní. Vlastníkem kostela je Římskokatolická farnost Nové Veselí. Umělecko-historická hodnota kostela s věží je velmi vysoká. Proto si zasloužil obnovit zastřešení věže a tím ochránit jedinečné památkové hodnoty. Věž kostela dotváří vzhled celé obce.

Kopule kostela je ve výšce 40 m. Tato kopule byla sejmuta jeřábem. Střešní krytina věže včetně všech souvisejících klempířských prvků byla sejmuta a nahrazena novou krytinou z měděných plechů. Pokládka plechu respektovala stávající velikosti dílů v souladu se závazným stanoviskem. Krov věže je po obnově dostatečně provětrán. Podkladní prkenné bednění, včetně starších dřevěných šindelů, muselo být v celém rozsahu nahrazeno bedněním novým ze smrkových prken. Cenná konstrukce krovu věže byla zachována původní v co největším rozsahu. Nově musely být provedeny dřevěné konstrukce ve špičce věže. Ze špičky věže byl sejmut mohutný železný kříž s podkladní makovicí. Makovice byla na kontrolním dnu veřejně otevřena s vyjmutím uložených listin, pak mistr ze Svatky vyrobil v dílně z mědi její věrnou kopii a zlatník Roštok z Herálce ji pozlatil 24 karátovým plátkovým zlatem. Kříž byl po sejmutí otrýskán, odborně posouzen za účasti pracovníků památkové péče a povrchově upraven nátěrovým systémem s kovářskou černí pro zajištění dlouhodobé životnosti. Nakonec se kříž i s makovicí osadil na původní místo s vložením původních i nových dokumentů.

Zámek Nový Dvůr u Nového Kostela Nový Kostel

Pozdně barokní památka byl po dlouhá léta ve vlastnictví státních statků. Nyní probíhá její obnova a rekonstrukce za podpory dotačních titulů.

V minulosti sloužil zámek jako poplužní dvůr pro šlechtu, nyní po rekonstrukci, pro veřejnost a jako zázemí vlastníkům. Po tři roky se nyní vlastníci snaží o znovu obnovení historicky hodnotných staveb v areálu za pomoci dozoru památkové péče v Chebu a Národního památkového ústavu se sídlem v Lokti.

V areálu se v současné době odehrávají kulturní akce různého druhu za spoluúčasti obce a obecního úřadu. Za podpory místních občanů se podařilo zámek vybavit dobovým nábytkem a zařízením. Konají se zde i obřady svatebního, ale i smutečního žánru. Zámek se znovu dostává do povědomí veřejnosti, což je jistě dobře.

Aktivně chovají na zámku i pávi, které na takové památce bezesporu patří. Vzhledem k tomu, že jsme na venkově, je to i možnost pro mládež vidět takové zvíře zblízka a dopátrat se vše o jeho chovu.

Nyní probíhá výměna střešní krytiny za krytinu z břidličné šablony. Ve stodolách je expozice staré zemědělské techniky.

Areál zámku v Podhradí Podhradí

Obec Podhradí se nachází na samém konci západních Čech. Leží na levé straně Ašského potoka, přibližně 5 km od Aše, v nadmořské výšce 562 metrů. Obec Podhradí je malá obec, s velkou a bohatou historií. První zmínky o obci pochází z roku 1288. Obec se nachází v romantické krajině zajímavého přírodního profilu v srdci Ašska, umocňována historickými památkami, které v takové míře najdete dnes málokde.

V obci se nachází původně gotický kostel Dobrého Pastýře z roku 1470 – 1490, který byl barokně přestavěn v druhé polovině 17. století. Tento kostel je považován za nejstarší evangelický kostel na území někdejšího Rakouska – Uherska.

Areál hradu v Podhradí představuje komplex staveb, který vznikl postupně od 13. do konce 19. st. V průběhu existence areálu se zde vystřídali pouze dva významní vlastníci, Páni z Neubergu, kteří jej drželi od doby založení do roku 1395 a s nimi spříznění příslušníci šlechtického rodu Zedtwitz, v jejichž majetku zůstal komplex až do roku 1945. Tento rod se postupem času rozdělil do několika větví a každá z nich si zde zřídila vlastní sídlo. Postupně tak byly v Podhradí vystavěny čtyři samostatné zámky a řada hospodářských budov tvořící zázemí. Po roce 1945 byl areál zámku vyvlastněn.

V 60. letech byly pro celkovou zchátralost budovy zbořeny. Nejstarší část celého areálu tvoří hrad, z něž zůstala zachována pouze 22 m vysoká okrouhlá věž a komplex torzální architektury.

Na území obce se nachází dva kamenné kříže. První, nejstarší doložený na území ČR, pochází z roku 1290 a druhý připomínající smrt čeledína. Dále zde stojí dva památníky. Připomínající I. světovou válku a oběti bojů z let 1848, 1859, 1866.

Kamenná zeď pod hřbitovem Radiměř

Kamenná zeď byla vybudována pravděpodobně při nově budované silnici po obci v roce 1839. Původní silnice tehdy i s potokem vedla za dnešní Základní školou a tam, kde dnes již dnes vede asfaltová silnice, byl kopec, který se plynule svažoval k dnešní budově školy. Na tomto vyvýšení byl umístěn původně dřevěný kostelík, který byl přestavěn ve 14. – 15. století do zhruba dnešní podoby. Při výstavbě nové silnice v polovině 19. století muselo dojít k odtěžení části kopce a jeho zajištění proti sesuvu. Tehdy byl vybudován kamenný taras po celé délce části odtěženého kopce, který byl postaven z opukového kamene, který byl natěžen v dolní části obce u křižovatky na Banín. Nad touto kamennou zdí se nacházelo několik akátů, které pravděpodobně svým kořenovým systémem držel zeminu nad tarasem před sesuvem.

Již v předešlých letech byl taras drobně vyspravován doplněním vypadlých kamenů a dobetonováním. V roce 2013 se začalo projevovat větší vyboulení zdi a sesuvy zeminy z horní hrany tarasu. Taras je ve vlastnictví obce a nachází se u silnice, na které je běžný provoz. Po silnici se pohybují chodci, cyklisti, a děti ze školy každý den. Obec si proto přizvala statika, který celý stávající taras posoudil a navrhnul, jak celý kopec staticky zajistit.

Oprava zdi proběhla v roce 2014. Protože, se tento taras nachází v historické zóně obce mezi Základní školou a kostelem, Rada obce navrhla zachovat kamenný vzhled tarasu a využít převážně odtěžený kámen z původního tarasu zpět. Betonová zeď je kompletně obložena kamelem, který je vyspárován betonem a na horní hraně tarasu je v celé délce vybetonovaná ochranná deska. Díly dotaci byla zbylá část kopce osázena keři a popínavými rostlinami a dále zde byly vysázeny dvě okrasné třešně.

Socha sv. Antonína Paduánského Svijany

Barokní dílo sochu sv. Antonína Paduánského nechal v roce 1747 zřídit svijanský a loukovecký purkrabí Kryštof Kastner. Do roku 1826 stála před areálem svijanského zámku, odkud byla přemístěna na místo - k silnici mezi obcemi Svijany a Loukov. Do roku 1826 byla umístěna před areálem svijanského zámku společně se sochou sv. Jana Nepomuckého. Socha je doklad vývoje barokního sochařství, kvalitní barokní práce. Památková ochrana se vztahuje na sochu jako celek.

Socha byla obrácena směrem ke komunikaci. Na pískovcovém stupni spočívá obdélný kamenný sokl zakončený jednoduchou ustupující profilovanou římsou; na podstavci obdélný dřík i ten zakončen mohutnou, profilovanou římsou. Dřík rozšířen ve spodní části o dvojici stlačených volut, v horní části o patky těchto volutových bočních nástavců. Na profilované desce zakončující dřík je jednoduchý podstavec, mírně konvexně vykrojený, na kterém stojí socha sv. Antonína. Socha je v podživotní velikosti, esovitě prohnutá, váha těla spočívá na pravé noze, hlava mírně nakloněna k levému rameni a ruce, ve které drží malého Ježíška, pravou ruku mu lehce přidržuje nožičky. V téže ruce má i zlatou snítku ratolesti. Kutnu tvoří našasená drapérie, kolem pasu růženec a cingulum. Kolem hlavy sv. Antonína i Ježíška je svatozář, kovová pozlacená obruč.

Dne 10. července 2015 byla socha sražena nákladním automobilem a rozlámána na mnoho kusů. V roce 2017 proběhlo její restaurování a diskuze o jejím následném umístění. Povedla se dohoda s Pivovarem Svijany a socha je umístěna na téměř původní místo k bráně Zámku Svijany. Dne 9. 5. 2018 v rámci Noci s literaturou byla socha po celkové rekonstrukci slavnostně odhalena.

Rekonstrukce kulturního zázemí Bělotín

Původně zemědělská usedlost v samotném centru obce z přelomu 18. a 19. století pod kostelním návrším byla majiteli postupně rozšiřována a dostavována. Při přestavbě v letech 2010-2018 bylo identifikováno pět stavebních etap s výsledným čtvercovým půdorysem tradičního sudetského zemědělského dvorce – dvě části obytné pro generační bydlení, část sloužící k chovu dobytka a stodoly. Dům byl na počátku 20. století značně přebudován, přistaveno obytné patro a přízemí vedle řeznictví se proměnilo v hostinec. S koncem války byl dům předán národnímu správci, který sál rozšířil do dvorní části a zrušil řeznictví i chlévy. Po zestátnění po roce 1950 se dům stal „kulturním stánkem“ obce.

Stav domu byl pro naprosté zanedbání údržby žalostný. Zpočátku 80 let byl objekt rekonstruován, byla překryta střecha, zbudováno ústřední vytápění, vystavěny záchody, provedena fasáda a sál i hostinec s knihovnou opraveny. Bohužel nebyly provedeny izolace a tak během 20 let dům opět trpěl vlhkostí a opadávající omítkou.

Obec začala postupně objekt revitalizovat a to jak z vlastních prostředků, tak z možných dotací. Práce byly zahájeny v suterénu a sklepech. Následovala střecha, kde obec s architektem hledala místní výraz s odvoláním na heslo „dům dělá střecha“. Poté výměna oken a zateplení fasády. Na základě veřejných plánovacích setkání s mládeží byla část patra přebudována na tzv. Zewl House – volnočasové prostory s posilovnou, klubovou místností, kuchyňkou, sprchou i WC. Dnes jsou tyto prostory využívány 6 dní v týdnu (5x mládež, 1x senioři). Došlo také na generální opravu sociálního zázemí, pekla a přísálí. Při budování střechy byly vybourány a pospojovány půdní prostory, které z části slouží jako komunitní centrum a nad hlavními prostorami k nové expozici venkovského muzea a bowling. Jako poslední byl přebudován hlavní sál. Nyní dochází k dovybavení prostor technikou, nábytkem i uměleckými díly pana Gabriela Vyhnánka, jež čerpá z místních motivů.

Radnice Borotín Borotín

Jedná se o původní budovu radnice, která byla postavena v 70. letech 18. století. V roce 1791 byla do budovy přistěhována škola a fungovala zde až do roku 1897, mimo roku 1863, kdy budova vyhořela. V roce 1897 sem byl přestěhován městský úřad. V roce 1933 byla budova opatřena městským znakem.

Budova, jejímž vlastníkem je městyse, je využívána jako víceúčelový objekt se sídlem úřadu městyse a sídlem Společenství obcí Čertovo břemeno. V přízemí je obecní knihovna s veřejným internetem a Czechpointem, Pošta Partner a provozovna holičství a kadeřnictví. V patře jsou pak kanceláře úřadu městyse a zasedací místnost.

Z hlediska stavebně technického se jedná o původní dvoupodlažní, kamennou budovu se sedlovou střechou, tesařsky vázanou krovovou konstrukcí. V objektu jsou do dnes dochovány klenby.

Po několika letech příprav došlo v roce 2014 a 2015 k realizaci opravy budovy. Byla provedena oprava střechy, vnitřní rekonstrukce a v celém objektu byla vyměněna okna a objekt byl zateplen. Fasáda byla provedena podle dochovaných historických fotografií. S barevným řešením fasády pomáhal akademický malíř a světově uznávaný scénograf Jaroslav Malina.

Bývalá mateřská a obecná škola Březno

Po třech letech po vzniku nového státu československého se ozvaly hlasy pro zřízení nové menšinové, národní mateřské a obecné školy v obci Březno. Do roku 1927 se vyhledával pozemek ke stavbě. Po urgenci ve druhé dekádě června roku 1927 bylo opět konstatováno, že výstavba nové školy je v Březně nutná. V dubnu 1928 pak meziministerská komise rozhodla o zadání výstavby obecné školy s českým vyučovacím jazykem. Správa školy usilovala o dostavění ještě v roce 1928. To se nepodařilo, ale v březnu 1929 bylo zahájeno převzetí školy a nový školní rok 1929/1930 byl zahájen již v nové budově.

Stáří budovy je 89 let. Obec je vlastníkem budovy i pozemků. V této budově probíhalo vyučování do března 1989. Ukončeno bylo z důvodu výstavby školy nové. Po tomto datu v budově probíhalo vyučování dílen a vaření. Ostatní prostory se různě pronajímaly. V roce 2016 rozhodlo zastupitelstvo obce o kompletní opravě budovy s uvedením do původního stavu tak, aby budova vypadala jako v roce 1929 vně i uvnitř. V prosinci 2017 byla oprava budovy dokončena a předána vedení ZŠ do používání na výuku dílen. Obec opravu financovala ze svých prostředků. Celkové náklady byly cca 12 mil. Kč.

Co se školou v budoucnosti? Obec připravuje rekonstrukci školy na náměstí. Zhruba za dva až tři roky se přestěhují žáci z této školy do školy pod nádražím. Po dokončení rekonstrukce a přestavby školy na náměstí vznikne plnohodnotná devítiletá škola a žáci se vrátí zpět. Tím se uvolní objekt školy pod nádražím a obec zde vybuduje muzeum menšinového školství ve středoevropském kontextu. Jako doplněk muzejního využití vznikne ve spolupráci s památkovým ústavem muzeum archeologie a ve spolupráci s Národním Muzeem pak muzeum paleontologie. Na vzniku muzeí se již pracuje.

Obecní kino Bystřice

Není známo, kdy byl objekt přesně postaven, ale je zřejmé, že patřil po dlouhou dobu židovské rodině Windholzů. Členové této rodiny provozovali také hostinec a dochovala se rovněž informace, že v roce 1923 zde byl hostinec a vedle obchodu se smíšeným zbožím. Již v roce 1925 v této budově fungovalo kino. V objektu nebyly nalezeny žádné památky na její židovskou minulost. Skutečností, že zde Windholzové rovněž bydleli, by však mohly nasvědčovat zaslepené výklenky v cihlové zdi v prvním patře, ve kterých se mohly nacházet skříně na přechovávání tóry. Takové se totiž nacházely téměř v každém židovském domě a musely být velmi dobře zabezpečeny. Obec Bystřice v roli přeshraničního partnera realizuje projekt s názvem „Slezské Beskydy - společné dědictví, jehož cílem je využití přírodního a kulturního potenciálu Slezských Beskyd a vytvoření nového přeshraničního turistického produktu zpřístupňujícího společné dědictví regionu.

V rámci projektu vznikne Centrum dědictví Slezských Beskyd se dvěma pobočkami v obcích Bystřice a Brenna, které budou místem pro prezentaci dvou částí tematické expozice. V obou objektech také vzniknou Turistická informační centra, jejichž pracovníci budou disponovat jazykovými kompetencemi, které rovněž umožní obsluhu turistů z druhé strany hranice. Za účelem umístění pobočky Centra dědictví v Bystřici, probíhá modernizace objektu obecního kina, které bude přestavěno na muzeum s novou expozicí a turistické informační centrum, tedy MUZ-IC. Do kinosálu v budově se v rámci projektu nesmělo zasahovat, kinosál zůstal v původní historické podobě. Budova je v majetku obce Bystřice. Bude využívána jako kulturní centrum obce. Po rekonstrukci zůstane kino beze změny, v podkroví vzniká místnost pro komunitní setkávání s kuchyňkou a muzeum Slezských Beskyd a místo kadeřnictví bylo vybudováno nové turistické informační centrum. V zadním traktu je navrženo částečně kryté posezení pro návštěvníky budovy – atrium, které je přístupné z haly či únikovým schodištěm z prostor muzea ve druhém nadzemním podlaží. Tímto se zadní trakt stává venkovní součástí muzea jako jeho lapidárium. Po rekonstrukci by měl být objekt stěžejním bodem veřej-

ného zájmu v tomto prostoru a umístěním IC také vstupní branou „pohlednicí“ Bystřice.

Bezpečné a bezbariérové chodníky Dolní Město

Bezesporu největší investiční akcí roku 2017 byla výstavba nových bezbariérových chodníků v úseku od bývalého obchodu Na Čechách až na konec obce směr Světlá nad Sázavou. Byly vybudovány chodníky ze žulové mozaiky, místně tradičního materiálu.

Asi před deseti lety byly Na Čechách projektovány chodníky. Tehdy však ještě na jejich realizaci nedošlo. Na sklonku roku 2014 schválilo zastupitelstvo obce krátce po svém zvolení zadání nového projektu chodníků, také pro účely získání dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury. Celkem bylo provedeno přes 570 m² dlážděných ploch chodníku (plocha zahrnuje drobnou kostku, žulovou mozaiku i slepeckou betonovou dlažbu), přes 350 bm dešťové kanalizace, stejné množství splaškové kanalizace a dále potom nové vedení veřejného rozhlasu a osvětlení včetně deseti lamp.

Projektovaná cena byla 4 620 396 Kč bez DPH. Po vybrání dodavatele došlo ke snížení ceny o 152 604 Kč bez DPH. Celkový konečný příspěvek SFDI na výstavbu chodníků činí 1 712 000 Kč.

Celá akce byla navržena a provedena s jednoznačným cílem, aby chodníky „zapadly“ do prostředí obce tak. Hlavním stavebním materiálem se stala místní lipnická žula z obecních lomů. Je to materiál používaný v prostředí obce po staletí se životností, kterou dodnes nikdo přesně neurčil, neboť vše kamenné v obci dosud slouží svému účelu i po desetiletích provozu. Součástí akce bylo i provedení doprovodné zeleně – osetí sousedících ploch trávou po předchozím rozprostření ornice.

Budova základní školy Hrušky

Budova základní školy – dvoutřídní škola poskytující základní vzdělání pro cca 20 – 30 hrušeckých dětí v 1. – 4. ročníku. Škola současně zajišťuje družinu, školní stravování a některé volnočasové aktivity pro děti. Její postavení v obci je důležité zejména proto, aby nejmenší děti nemusely dojíždět mimo obec a aby bylo o děti postaráno v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání.

Budova byla rekonstruována zvenku, postupně navazuje rekonstrukce interiéru. Budova školy z roku 1892 byla v době minulého režimu přestavěna do podoby poplatné době – břizolitová omítka, velkoplošná okna ... OZ rozhodlo v souladu s celkovou koncepcí obce uvést budovu místní školy postupně do její původní podoby. Rekonstrukce započala výměnou oken a vstupních dveří – byla instalována klasická dřevěná dělená okna a dveře. Nevzhledná šedá škrábaná omítka byla po provedení zateplení budovy nahrazena novou omítkou, včetně štuků. Okolí školy bylo upraveno novou zelení, byly vysázeny nové stromy. Školní zahrada byla rekonstruována – nový trávník, osázený hrušňový sad, vytvořeny záhonky pro pracovní činnosti dětí, instalována meteostanice. V areálu sousedícího školního dvora byla postavena venkovní učebna, bylo upraveno prostranství pro sportovní vyžití dětí. Areál školní zahrady a dvora byl oplocen novým dřevěným plotem. Celý komplex školy byl vrácen do původní historické podoby a současně upraven pro současné potřeby dětí a výukového procesu.

Na venkovní rekonstrukci budovy navázala postupná rekonstrukce interiéru. Byly vybudovány nové sociální uzly, opravena jídelna školy, opraveny prostory školní družiny, které slouží multifunkčně i jako obecní knihovna. Byla opravena vstupní chodba. I při rekonstrukcích interiéru jsou používány přírodní materiály – dřevěné dveře, původní obklady apod. Dále jsou plánovány rekonstrukce tříd, chodeb a schodiště.

Budova školy se stala dominantou obce tak, jak to bývalo v minulosti. Ve škole se vyučuje, fungují mimoškolní aktivity, působí zde knihovna, probíhají zde kurzy práce s počítači pro seniory apod.

Kulturní dům Lhota Vlasenice

Původně budova sloužila jako škola. Její výstavba proběhla v letech 1844 – 1845. V roce 1908 objekt koupil Matěj Bednář a jeho syn Rudolf objekt provozoval jako hospodu. Od té doby nesl jméno „Hospoda u Rudolfů“. V roce 1994 objekt odkoupila obec zpět. V letech 1995 – 1996 byl objekt částečně zrekonstruován a sloužil jako kulturní dům. V roce 2009 byla budova svépomocí občanů zbourána a na jejím místě byl díky dotaci vystavěn v letech 2009 – 2010 nový kulturní dům. Po dokončení získal objekt Cenu hejtmana Stavby Vysočiny 2010.

Na návrhu stavby se podílel Ing. arch. Luboš Štefl a Ing. Jaroslav Rybář. Urbanistické řešení vycházelo z původního rozsahu zastavěné plochy, stávajícího hmotového a výškového uspořádání: původní objekt byl obdélníkového tvaru, jednopodlažní s nevyužívaným podkrovím, zastřešení bylo řešeno dřevěným vázaným krovem, krytina keramická.

Nový objekt je obdélníkového tvaru s vnitřním atriem. Fasády a střecha objektu jsou přizpůsobeny venkovskému stylu. Objekt splňuje požadavky na moderní využívání volného času. Objekt je přízemní s využívaným podkrovím pod sedlovou střechou. Přízemí objektu je využíváno především pro kulturní a společenské akce, podkroví objektu pro přechodné ubytování. Vnitřní dispozice přízemí tvoří sál s pivnicí, sociální zázemí a technické prostory. Přízemí je bezbariérové. Podkroví objektu tvoří 4 ubytovací jednotky, každá pro 4 osoby s vlastním sociálním zázemím, společná kuchyňka a nad kotelnou je technické zázemí vzduchotechniky. V uzavřeném atriu je vstup do malého sklípku, kde je vinotéka.

Objekt je založen na betonových základových pasech, soklové zdivo je kamenné, svislé konstrukce jsou z cihelných bloků, stropy železobetonové panelové. Krov je tvořen dřevěnou tesařsky vázanou konstrukcí. Krytina je keramická tašková. Okna a dveře jsou dřevěné. Podlahy podle účelu místností z dlažeb, na sále pak dřevěná parкетová podlaha.

Komunitní centrum Lkáň Lkáň

Místem realizace je budova č. p. 83, umístěna v k. ú. Lkáň, okres Litoměřice. Předmětem soutěže je objekt občanské vybavenosti, ve které je kromě KCL umístěn Obecní úřad Lkáň. Jedná se o budovu bývalé školy z roku 1808, která byla následně rekonstruována v roce 1851, 2008 a naposledy v roce 2017.

Při následných rekonstrukcích budovy bylo využito DT z PRV ČR /Název projektu: Celková rekonstrukce budovy obecního úřadu ve Lkáni na multifunkční objekt/, Dále se jedná o aktivitu podpořenou z DT MMR - IROP /Název projektu: Komunitní centrum Lkáň/ a následně o aktivitu podpořenou z DT Ústeckého kraje /Název projektu: Kammerový systém/.

Prioritou při projektování a následné realizaci bylo zachování původní podoby základní školy z roku 1806. Projektovou dokumentaci velice citlivě zpracoval v roce 2016 kolektiv autorů pod vedením Ing. Arch. Petra Lédla, Ph. D. Objekt je v současné době vytápěn biomasou.

Pivovar Trautenbrek Malá Úpa

Jedná se o velmi citlivou rekonstrukci bývalé Toppeltovy boudy, později hotelu Družba, kterou v novém stříhu provedla kancelář ADR s.r.o. Petr Kolář, Aleš Lapka. Projekt rekonstrukce byl zahájen v březnu roku 2015 a dokončen v roce 2017.

Minipivovar Trautenbrek vznikl rekonstrukcí původní Toppeltovy boudy, později známé jako hotel Družba. Objekt se nachází v severovýchodní části obce Horní Malá Úpa. Je situován v těsné blízkosti komunikace směřující ke státní hranici s Polskem. Objekt nabízí výhled na Pomezí hřeben a údolí Malé Úpy. Ze strany hlavní komunikace je možné pozorovat sjezdové tratě přílehlého zimního střediska. Při rekonstrukci byl objekt očištěn od početných přestaveb, které proběhly v druhé polovině minulého století. V exteriéru je tradičně dřevěný obklad s kamenným soklem doplněn v místě pozdější přístavby o fasádu z falcovaného plechu. V podzemním podlaží objektu nově vznikl minipivovar s maximální kapacitou 10 tis. hektolitrů piva ročně. Interiéru restaurace v přízemí dominují původní repasovaná svítidla z prvorepublikové éry. Horní patra v praktickém standardu horské ubytovny nabízí lůžka pro 130 hostů.

Mezi pivovarem Trautenbrek a sousedním hotelem Hořec vznikne prostor jakéhosi náměstíčka, které se tak stane přirozeným centrem Pomezí Bud. Realizace náměstíčka byla zahájena v roce 2018.

Budova II. stupně Základní školy Malé Svatoňovice Malé Svatoňovice

Budova se nachází v areálu bývalého hornického učiliště. Byla vystavěna v roce 1950. Prvních 10 let sloužila jako internát pro žáky hornického učiliště, ale kvůli rostoucímu počtu žáků ZŠ byla budova v roce 1960 upravena na školu a byl sem přesunut 2. stupeň základní školy. Internát pak byl postaven v jiné části areálu a pro vyšší kapacitu. Objekt byl ve stejné době převeden do vlastnictví obce Malé Svatoňovice. Žáci a učitelé využívají v areálu také jídelnu, sportovní halu a sportovní hřiště, tyto části však patří Bezpečnostně právní akademii.

V roce 2016 byla na budově ZŠ vyměněna střešní krytina za novou plechovou. Tato investice byla financována z vlastních zdrojů obce.

V roce 2017 se uskutečnila rozsáhlá rekonstrukce s pomocí dotace z Ministerstva životního prostředí v rámci Operačního programu Životní prostředí. Na budově byla vyměněna okna, byla vybudována nová vzduchotechnika (umístěny nové rekuperační jednotky) a venkovní obvodový plášť byl opatřen tepelnou izolací a novou fasádou. Byly vyměněny anglické dvorce, provedena izolace a dodlaždění. Střešní krytina v prostoru nad šatnami byla vyměněna, v některých částech budovy byly udělány nové vnitřní omítky a výmalba, radiátory byly opatřeny termohlavicemi, v 1. patře v rozšířené části chodby vznikl nový prostor pro hry i výuku a byl vytvořen bezbariérový přístup do budovy. Současně s tímto projektem se rekonstruoval i vestibul a šatny (nové podlahy, strop, svítidla, botníky s věšáky).

Projekt umožnil velkou úsporu tepelné energie a současně se citelně zlepšily vnitřní klimatické podmínky – díky automatické cirkulaci vzduchu je do budovy přiváděn čerstvý vzduch, což žáci i učitelé vnímají velmi pozitivně. Projektem se také umožnilo znovu využívat prostor 1. podzemního podlaží pro dílny. Nevyhovující mokré a vlhké prostředí s plísní bylo odizolováno a byly vytvořeny nové vnitřní omítky, výmalba a nátěr ponků.

Mateřská škola Moutnice

Rekonstrukce mateřské školy souvisí přímo s výstavbou nového obecního úřadu. Problém mateřské školy byl v neodpovídající kapacitě pro stávající počet dětí. Hrozilo tedy reálné riziko, že mateřskou školu zavřou.

Projekt na rekonstrukci mateřské školy byl chystán během výstavby nového obecního úřadu a s realizací se začalo v červnu 2016 hned po slavnostním otevření nového úřadu. Vše ze starého úřadu muselo být tedy během pár dní přestěhováno. Projekt byl rozdělen na dvě etapy s tím, že první etapa se týkala rekonstrukce interiéru a druhá se týkala zateplení budovy včetně výměny střechy.

Vzhledem k tomu, že v přízemí rekonstruované budovy mateřské školy nevycházely výšky, bylo nutné snížit okna i podlahy a celou budovu nově podřezat. Na realizaci kompletní rekonstrukce bylo extrémně málo času a tak se posledních cca 14 dní pracovalo prakticky nonstop. Kdo měl ruky a nohy tak pomáhal obkládat, uklízet, instalovat, chystat nový nábytek, malovat apod. Nakonec se vše podařilo dokončit s dvoudenním zpožděním a děti tak v pondělí 5. září zahájily nový školní rok v nově zrekonstruovaných prostorách.

Na jaře roku 2017 došlo k realizaci i druhé etapy rekonstrukce. Rekonstrukcí budovy mateřské školy vznikly dvě plnohodnotné třídy s kapacitou 52 dětí. Přízemí je řešeno bezbariérově. V celé budově je kamerový systém, který je propojen s novým obecním úřadem. Také je zde zrealizován čipový systém, kdy děti jsou v doprovodu rodičů do budovy vpouštěny skrz čip a stejně tak to funguje při vyzvedávání dětí. Také sociální zázemí je řešeno moderně a odpovídá veškerým požadavkům současnosti. V obou třídách jsou nově instalovány interaktivní tabule a zcela nový nábytek, který byl opět navrhován místní architektkou. Na realizaci se opět podílela řada místních živnostníků.

Muzeum tradic mikroregionu Ždánicko Násedlovice

Jedná se o budovu bývalé panské sýpky statku Lichtenštejnů. Na mapě z 1827, která byla zpracována v rámci Katastrální triangulace v letech 1821–1864, je již budova sýpky spolu s celým statkem vyznačena. Pochází tedy ještě z dřívější doby. Budova sýpky je tak jediná, která si do značné míry zachovala svůj původní historický ráz. Patří tak spolu se zvoničkou k nejstarším budovám v obci. V roce 1827 je majitelem statku i sýpky Jan I. z Lichtenštejna. Zrušení roboty roku 1848 mělo za následek pronajmutí panství v roce 1869 a později i jeho prodej rodině dr. Seidla. Po vzniku samostatné ČSR přechází statek v Násedlovicích do rukou více podílníků, hlavním byl statkář Routscha. Později statek koupili manželé Fany a Julius Stiasnien. Ti byli roku 1939 nuceni emigrovat do Anglie z důvodu svého židovského původu. Statek byl arizován a jeho správcem se stal A. Tomošenko. Po 2. sv. válce byl statek zabaven a předán do vlastnictví obce. Roku 1949 došlo ke kolektivizaci a založení menšinového družstva. V roce 1964 se JZD 9. květen v Násedlovicích sloučilo s družstvem v Karlíně a v roce 1975 s družstvy Želetice a Nenkovice. V roce 1978 se realizovalo sloučení s JZD Sovětské armády v Čejči. To se po roce 1989 změnilo na akciovou společnost Zemas. Budova sýpky sloužila po dobu fungování družstva k dosušování a skladování obilí. I díky tomu si zachovala svou původní podobu.

V roce 2017 odkoupila obec od Zemasu tři budovy bývalého statku, včetně budovy sýpky. V současné době se do budovy umísťují různé kusy historických strojů a nářadí, zvláště ty větší, pro které občané nemají doma dostatek prostoru. Obec plánuje zachovat historickou podobu sýpky a získat dotaci na její rekonstrukci v programech zaměřených na revitalizaci brownfieldů. Budova by pak měla sloužit jako Muzeum tradic mikroregionu Ždánicko a pomoci uchovat historické a kulturní dědictví členských obcí našeho mikroregionu. Také se pokusíme vypátrat více o přesné době vzniku a historii sýpky. Původní prostory s unikátním genius loci by sloužily k národopisným a folklórním akcím, pro významné společenské události, svatby, divadelní představení či koncerty. Záchrana a zachování této historické budovy pro naše potomky je pro obec velmi důležitá.

Kulturní dům Nemochovice

Budova se nachází na strategickém místě uprostřed vesnice. Vlastníkem budovy je obec. Budova současného kulturního domu byla původně vybudována v roce 1885 jako místní jednotřídní škola. V roce 1899 byla přistavena část učitelského bytu, druhá třída a sociální zařízení. Od roku 1885 do roku 1978 sloužila tato budova pro školní účely. Po uzavření školy byl původní učitelský byt využíván jako místní knihovna a původní kabinet jako místní pobočka české spořitelny, jinak budova nebyla využívána. V osmdesátých letech minulého století byla určena k demolici. Do roku 1994 sídlil kulturní dům v budově č.p. 2. začátkem roku 1995 byl vrácen v rámci restitucí původním majitelům. Obec vyřešila potřebu kulturního domu přestěhováním do bývalé obecní školy. V letech 1997-1998 proběhla v budově rekonstrukce, aby ji bylo možné využívat pro kulturní účely obce a jako hostinec.

Vzhledem k tomu, že je budova stará, byla postupem času potřebná celková rekonstrukce celé budovy, ve vnitřních i venkovních prostorách, proto vedení obce rozvrhlo rekonstrukci do několika etap, aby bylo možné zajistit financování.

V roce 2014 započala celková rekonstrukce, která byla dokončena v roce 2017. Projekt byl realizován za přispění finančních prostředků z Jihomoravského kraje a Ministerstva pro místní rozvoj,

Kulturně - sportovní areál Nové Syrovice

Sportovní klub v obci několikrát v minulosti změnil místo pro vlastní hrací plochu. Zhruba od šedesátých let minulého století začal využívat prostory mezi hřbitovem a zastavěnou částí obce. Nevelké kabiny a škvárová hrací plocha sloužila dlouhá léta, byla lemována po celém obvodu vzrostlými topoly. Když se v tomto prostoru začalo intenzivněji hrát a hřiště doznalo prvních změn a budoval se travnatý povrch, tyto vzrostlé a křehké stromy svými kořeny spotřebovaly všechnu závlahu a padající listy a větve znehodnocovaly samotný trávník a byly nebezpečné pro všechny hrající i přihlížející občany. Po jejich vykácení byla provedena nová výsadba jehličnanů ve větší vzdálenosti od hrací plochy, které nám však v posledních letech ničí kůrvec. Tyto se však snažíme postupně opět nahrazovat.

Největší rozčarování ale přišlo na začátku nového tisíciletí, kdy se o svá práva a pozemky začali zajímat vlastníci pozemků. Zastupitelstvo obce proto rozhodlo o výkupu těchto pozemků. Každoročně je do tohoto areálu vložený nemalý podíl obecního rozpočtu a čerpány všemožné dotace.

Od hlavní silnice byla ponechána travnatá plocha pro využití nabízených zastavení cirkusů, zábavných atrakcí pro děti a dalších předváděcích akcí. Dále je zde v maximální míře využíván víceúčelový hřiště s umělým povrchem, na které navazuje v maximálních rozměrech hrací plocha hřiště travnatého. Zdejší kabiny doznaly obrovských úprav od sociálního zařízení, jejího rozšíření, až po klubovnu sloužící i k prodeji občerstvení. Po částech byly přistavěny pergoly s parketem pro taneční zábavy a pořádání všech kulturních letních akcí. Střídačky hráčů byly též vyměněny, ale postupem do krajské ligy mužů a zejména zájmem dětí o sport, byly vybudované nové kabiny na protější straně hrací plochy a upraveno hřiště pro trénování a hru našich žáků.

Byly provedeny dva hlubinné vrty, které plní závlahovou vodou přilehlé nádrže a slouží i pro hřbitov a potřeby obce.

Rekonstrukce návsi U Kaple Ostopovice

Hlavním principem projektu je doplnění obce o důstojnou centrální plochu – náves, vytvářející nabídku k pobytu občanů a k pořádání různých spolkových a obecních akcí a tím i bohatší společenský život obce. Vše co z tohoto prostoru vytvoří vyhledávané místo pro občany a dá vyniknout přirozenému středu obce, dislokovaného tradičně v blízkosti jeho duchovního centra.

Těžištěm je dlážděná plocha o půdorysu obdélníku umístěná před vstupem do kaple. Plocha je traktována jednoduchým systémem příčných pruhů tvořených kombinací dvou barev kamenné dlažby. Celý prostor je doplněn pravidelnou výsadbou solitérních stromů čímž vznikla linie malokorunných stromů, která odcloní náměstí od frekventované komunikace.

Součástí úprav prostoru je i výrazná kultivace stávající zeleně. Došlo k dendrologickému přezkumu všech vzrostlých stromů a byla provedena jejich rekonstrukce. Rekultivací a doplněním prošly také všechny travnaté plochy. Na plochu náměstí navazují parkové cesty, jejichž povrch tvoří pískový mlat. Cesty se setkávají na malém parkovém náměstí, které je osazeno lavičkami a pítkem.

V celém řešeném území došlo k doplnění prostoru kvalitním mobiliářem, osvětlením a dlažbami tak, aby byl vytvořen předpoklad pro vznik vyhledávaného, bezpečného a snadno udržitelného místa pro občany nejen Ostopovic.

Při hledání ideálního řešení se spojilo hned několik odborníků – architekt urbanista (Ing. Arch Tomáš Rusín, RAW), zahradní architekt (Ing. Petr Förchtgott) i dopravní specialisté (Ing. Adolf Jebavý, Ing. Lukáš Černý, ADOS) – studie, která předcházela samotné projekční přípravě, byla opakovaně představena a projednána s veřejností i zastupiteli a připomínky byly zapracovány do finální varianty projektu. Celkové náklady stavby – 6 mil. Kč. Stavba byla financována z prostředků obce.

Rekonstrukce budovy ZŠ a MŠ Ostopovice

Stavba byla zahájena v říjnu 2010, kolaudovalo se v srpnu 2011, od té doby je škola v provozu. V dalších letech škola získala dotace z Evropského fondu pro rozvoj regionů na dokončení interiéru budovy, zahrady a vybudování zelené střechy a od MŽP na přírodní učebnu v zahradě.

Hmota stávající budovy určené k přestavbě byla v návrhu doplněna novostavbou až po hranici pozemku při ulici. Finální stavbou bude monoblok osazený kolmo k ulici, stejně jako jsou přiměřeně velké stodoly na okolních pozemcích. V I. etapě byl zrekonstruován původní skelet pro provoz mateřské školy v přízemí a základní školy v 1. nadzemním podlaží s přístavbou komunikační haly, střešní nástavbou učebny ve 3. podlaží a střešní zahradou. Ve druhé etapě se původně uvažovalo s kuchyní a jídelnou v přízemí, tělocvičnou a místnostmi pro kroužky v patrech. Současné vedení obce plánuje dokončení celé stavby a vyhodnocuje aktuální požadavky. Architektonický koncept vzal za základ stávající ortogonální rastr skeletu a do něj byl vložen symbol kruhů - válců, které prostupují celým areálem a budovou ve všech patrech. Jsou nositeli myšlenky sdružování skupin v celku. Dispozice organicky „protéká“ z úzkých prostor do rozlehlých, vypouklých, vlněním se ruší dojem schematičnosti, nevznikají místa za „rohem“, herny procházejí za pomocí posuvných stěn jedna ve druhou a měřítko stavby se přizpůsobuje dětem. Základní škola pro první stupeň v patře budovy dispozicí kruhových výsečí navazuje. Jsou zde dvě velké a dvě malé učebny a speciální počítačová učebna. Schodišťová hala i s výtahem pokračuje do 3.np. Tady je na původní střeše vybudována dřevostavba s prosklenou stěnou a přístupem na pobytovou zelenou střechu. Zelená střecha s dřevěnými plochami a lavičkami slouží jako venkovní učebna. Technické zázemí se nachází v podzemí školy.

Budova je navržena jako energeticky úsporná stavba kategorie B. Vytápění a ohřev vody zajišťuje tepelné čerpadlo země-voda s pěti hlubinnými vrty.

Kulturní centrum Petrovice u Karviné

Jednou z nejvýznamnějších investičních akcí realizovaných v historii Petrovic u Karviné je přestavba objektu restaurace U Krutkého na Kulturní centrum, které v obci dlouhodobě chybělo. Bohužel posledních několik let před tím, než se 19. ledna 2015 rozhodlo o odkoupení objektu od jejich majitelů obcí, byla zde provozována ubytovna, a to se všemi negativními dopady, které provoz takového zařízení s sebou zpravidla přináší.

Následně byla zahájena projektová příprava přestavby tohoto objektu do podoby nového Kulturního centra. Centrum v sobě zahrnuje především společenský sál s pódium a zázemím v podobě kuchyně a menšího salónku. Ten může sloužit pro akce menšího rozsahu, popřípadě jako obřadní síň pro obřady, pro něž je nedostačující prostor stávající obřadní síně na obecním úřadě. Kapacita velkého sálu v případě pořádání plesů či obdobných společenských akcí je dimenzována na 252 účastníků. Dále zde v přízemí vznikly prostory pro novou knihovnu. Ta je prostornější než stávající a umožní i konání různých akcí jako jsou například literární besedy. V prvním patře potom jsou připraveny prostory, které vytvoří důstojné zázemí pro spolkovou činnost. Zpracování projektu trvalo více než rok. Jedním ze zadání pro projektanta také bylo to, aby v maximální možné míře byla zachována podoba objektu tak, jak tento byl postaven ve 20. letech minulého století.

Obecní úřad Pohoří Pohoří

Jedná se o celkovou přestavbu budovy čp. 117, která byla vystavěna v roce 1902. Původně sloužila jako obchod a v roce 1970 byla část této budovy přestavěna na zázemí pro Sbor dobrovolných hasičů.

Původní kamenné stavení sloužilo jako sklad tehdejšího MNV. Záměr obce byl jednoduchý: přestavět toto stavení, které bylo silně poškozeno povodní v r. 1998 na Dům služeb. Vzhledem k tomu, že se po roce 1989 změnila situace v podnikání, nebyl tento záměr realizován. Po povodních bylo sídlo Obecního úřadu umístěno v náhradní budově – tělocvična, kde byl velkým problémem přístup na OÚ, který se nacházel až ve 2. NP. Z těchto důvodů bylo přijato usnesení o umístění obecního úřadu do zrekonstruované budovy čp. 117. První plány a stavební povolení byly vyhotoveny v roce 2010. Původní budova měla být rozdělena na dvě stavební části – nová přístavba zázemí SDH měla být, dle vyjádření statika, stržena a původní kamenná stavba s klenutými stropy měla být opravena. Vzhledem k tomu, že se špatně vyvíjela situace s povodňovou ochranou naší obce formou Mělčanské nádrže, přistoupilo Zastupitelstvo obce k novému řešení této přestavby a nechalo vypracovat nový projekt, který řešil přizvednutí celé stavby o výšku povodňové hladiny z r. 1998. Stavba byla dle nového projektu celá stržena a celá budova byla vystavěna na nové základové desce dle nejmodernějších metod. Cílem tohoto projektu bylo zachovat vzhled původní budovy, který bude ve tvaru písmene L rozšířen o zázemí pro SDH. To se podařilo a vzhledem k nově použitým materiálům se jedná o naprosto unikátní budovu s nízkými náklady na vytápění, které je regulováno programem přes PC do každé místnosti.

Spolkový dům Pravonín Pravonín

Jedná se o stavbu občanské vybavenosti. Rekonstrukce stavby byla dokončena koncem roku 2013. Celkové finanční náklady činily 9 900 tis. Kč, z toho 1 800 tis. Kč obec získala dotačně od SZIF v rámci dotačního programu LEADER.

Zmínky o tomto hospodářském gruntu pocházejí již ze 17. stol. Koncem 19. stol. tento dům přestavěl na hospodu jistý pan Kubálek. Tato hospoda byla jediná též jako ubytovací. Často tady přespávali formani na cestě do Prahy. V pozdějších letech, kdy už nebyla usedlost využívána jako hospoda, byl značně využíván její sál. Od šedesátých let až do výstavby kulturního domu JZD byl sál u Kubálků jediným prostorem, kde se konaly taneční zábavy, plesy, výroční schůze, besídky žáků i různá kulturní představení, promítalo se zde kino, hrálo se tu divadlo.

Koncem 90. let byl dům vykoupěn tehdejším Místním národním výborem. Na nějaký čas zde fungovala obecní pekárna a k tomu malý obchod s potravinami. Díky konkurenci pekárna zanikla a zůstal pouze obchod. Obec se rozhodla navrátit objekt svému původnímu účelu – jako shromažďovací a kulturní centrum. A to se podařilo. Zachovali původní vzhled budovy, včetně stejně situovaných oken i dveří. Zachovali také sedlovou střechu a použili dřevěné trámy ve vnitřním prostoru, stejně, jak tomu bylo v původní stavbě. Zachovaná zahrada slouží pro posezení i hry dětí. Zvláštností je tady „bosá stezka“, užívaná pro rehabilitační účely. Spolkový dům je nyní centrem kulturního i společenského dění obce.

Sportovně - relaxační centrum Ostrov Příchovice

Tok řeky Úhlavy začíná v lůně šumavských lesů na svahu Pancíře, z horských kopců stéká do rovinatějšího kraje, kde řeka vytvořila četné meandry. Zajímavý útvar vytvořila v blízkosti obce. Tok se rozdvojil a dvě ramena vytvořila ostrov. V roce 1930 zde občané Bešta a Hanák vybudovali na tehdejší dobu moderní koupaliště. Na ostrov nechali postavit dřevěnou lávku pro pěší, postavili dřevěnou prosklenou budovu, po stranách převlékací kabiny, za nimi byl kuželník. Věhlas koupaliště se šířil, největší rekonstrukcí prošlo koupaliště v roce 1958. Bylo přemístěno elektrické vedení, upravena cesta ke koupališti, opraveny sprchy, opalovací pláže, hřiště na odbíjenou, zřízeny patery schůdky do vody, postaveny suché záchody a opravena restaurace i obytná budova.

Koupaliště v novém kabátě bylo nově otevřeno 21. 6. 1959, zahájeno bylo velkou benátskou nocí. Během dalších let byl vybudován taneční parket, na ostrově byla dvě antuková volejbalová hřiště, návštěvníci využívali dobrých služeb restaurace, vybavení ke sportu, hrám a odpočinku, o nedělích zde koncertovaly dechové i džezové hudby. V roce 1992 přešlo koupaliště z rukou obce do rukou soukromých a nastala dlouhá „doba temna“. Ostrov byl využíván, nebo spíše zneužíván k pořádání techno party a místní občané přestali kdysi tak oblíbené a milované přírodní koupaliště navštěvovat. Jiskra naděje však svítla před třemi lety – ostrov má nové majitele a krůček po krůčku je zvelebován a rekonstruován na sportovně-relaxační centrum. Dnes, kdy všichni mají doma na zahradě bazén a řeka je jim příliš studená, patrně návrat k přírodnímu koupališti není tím správným krokem. Ale na zanedbaném pozemku byla provedena rozsáhlá rekonstrukce budovy, parketu, kdysi převlékací kabiny jsou přestavěny na pokoje pro možnost ubytování. Právě jsou dokončovány terénní práce a všechno směřuje k tomu, aby mohl být areál, kdysi tak milovaný a navštěvovaný, otevřen v červnu veřejnosti.

Základní a Mateřská škola Pustá Kamenice Pustá Kamenice

Základní škola a Mateřská škola Pustá Kamenice se nachází uprostřed obce u páteřní komunikace třetí třídy, která obcí prochází. Škola byla vystavěna v letech 1822 – 1826. Měla pouze jednu učebnu. V roce 1865 byla dokončena nástavba druhé třídy a byt pana řídícího. První velkou událostí ve škole po II. světové válce byla její generální oprava, která byla provedena v měsících duben – září 1955. Další opravy probíhaly v roce 1971, kdy bylo dokončeno ústřední vytápění, výměna oken, provedena výměna elektroinstalace a rekonstrukce stropů.

Další opravy a rekonstrukce školy byly završeny v letech 1978 -1979. Byly vybudovány nové odpady a nové schodiště. Rok 1980 je zlomovým jak pro ZDŠ tak i pro MŠ. Ze ZDŠ se stává pouze škola jednotřídní pro 1. a 2. ročník s pouhými 11 žáky, z MŠ se stává dětský útulek ve správě JZD, který je v bývalé budově kempeličky. K 1. 9. 1983 měla ZDŠ pouze 12 žáků v 1. - 3. ročníku, avšak pro nemoc vyučujícího od února 1984 museli žáci dokončit školní rok v ZDŠ Borová, 10 km vzdálené obci. Od následujícího školního roku se škola uzavřela a žáci trvale dojížděli vlakem do školy v Borové. Znovuotevření budovy Základní školy v Pusté Kamenici se podařilo v roce 1995 při slavnostním zahájení u příležitosti setkání rodáků. Další a velmi výrazné změny se udály od roku 2012. V roce 2017 obec pokračuje z vlastních prostředků v rekonstrukci družiny, která se nachází v přízemí budovy školy.

Od školního roku 2017/2018 základní školu navštěvuje 23 žáků a mateřskou školu 16 žáků. K 1. 1. 2018 měla obec Pustá Kamenice 326 trvale přihlášených občanů.

Mateřská škola Ratiboř Ratiboř

Stavba budovy byla zahájena koncem šedesátých let podle typizovaného projektu. Provoz byl zahájen v roce 1970. Postupně byla k budově přistavěna kotelná s uhelnou. Provoz školky fungoval nepřetržitě až do roku 2017 jen s malými stavebními úpravami. Zásadní problém však byl s nedostačující kapacitou a hrozilo zároveň uzavření školky z hygienických důvodů. Proto od roku 2015 začala obec pracovat na projektu rekonstrukce. Ak. arch. Libor Sošťák převzal záštitu nad studií a projektem.

V roce 2017 proběhla kompletní přestavba, byla zbourána přebytečná uhelna, na jejím místě vyrostlo nové oddělení a pohybová místnost. Původní budova prošla rekonstrukcí, je kompletně bezbariérová s výtahem. Všechny třídy mají sociální zařízení pro imobilní žáky. Vzhled budovy je uzpůsoben dětem, připomíná duhu nebo vlak jedoucí krajinou.

Obec financovala přístavbu z vlastních zdrojů ve výši 5,2 mil. korun, dále bylo využito dotace z MŠMT z programu Mobilita na rekonstrukci učeben, sociálních zařízení a výstavbu výtahu ve výši 2,5 mil. korun, tj. 50 % z celkové částky 5,1 mil. korun. Na tyto práce navazovalo zateplení budovy s využitím dotace z OPŽP ve výši 1,54 mil. korun, tj. 40 % z celkové částky 3,866 mil. korun.

Autobusová zastávka a cyklistická odpočívka Skaštice

Autobusová zastávka ve Skašticích byla postavena v 80. letech minulého století v akci „Z“. Původní zastávka byla umístěna v těsné blízkosti křižovatky. Autobusy, které zastavovaly na zastávce, bránily ve výhledu, delší pak zasahovaly při stání přímo do křižovatky. Stavba sloužila více jak tři desítky roků svému účelu bez větších zásahů. Občas do ní zateklo, při větší sněhové pokrývce. Prováděna byla běžná údržba (nátěr fasády, výmalba vnitřních omítek).

V roce 2015 pak začalo do stavby zatékat velmi často. A protože obec měla ve svém Strategickém plánu vybudování odpočívky pro cyklisty u autobusové zastávky, byl osloven pan architekt Libor Sošťák z Ratiboře u Vsetína, aby připravil architektonický návrh a skloubil zastávku a odpočívku do jedné stavby. Jeho návrh byl přijat a začala práce na projektové dokumentaci a vyřizování stavebního povolení. Bylo plánováno podání žádosti do RP Zlínského kraje v roce 2016. Jenže se nestihlo včas vyřídit stavební povolení. Takže žádost byla podána až o rok později. Stavba začala v červnu, ukončena byla v srpnu 2017.

Celkové způsobilé výdaje na akci byly 643 582 Kč. Dotace z RP Zlínského kraje byla ve výši 385 000 Kč. Stavba je ve vlastnictví obce. Kolaudační souhlas byl vydán 16. 03. 2018. Stavba v současnosti plní svůj účel ke spokojenosti cestujících a cyklistů!

Mateřská škola Stěžery Stěžery

Budova je umístěna na stěžerském sídlišti, které vznikalo v 70. letech minulého století. Komplex mateřské školky sestává z vlastního objektu školy, hospodářského pavilónu s kotelnou a domkem pro správce školy. Stavba byla tehdy stavěna v akci „Z“ místními občany.

V roce 2013 byl realizován projekt „Rekonstrukce mateřské školy - výměna oken a zateplení objektu“, který byl financován ze Státního fondu životního prostředí částkou 142 209,25 Kč a z Evropské unie – Fondu soudržnosti částkou 2 417 557,25 Kč. Celková cena této rekonstrukce činila 4 368 001,28 Kč. Zateplením budovy každým rokem šetříme cca 100 tis. Kč na energiích.

Dále následovala v roce 2014 rekonstrukce a modernizace kuchyně. V současné době kuchyň odpovídá ve všech ukazatelích pracovním i hygienickým normám. Celkově došlo ke zkvalitnění pracovního prostředí zaměstnanců kuchyně. I přilehlá zahrada nepřišla zkrátka. V letech 2014 – 2015 proběhla zásadní změna. Byl realizován projekt pod názvem „Přírodní zahrada MŠ“ s použitím přírodních materiálů s důrazem na ekologickou výchovu dětí. Každá třída zde má svoje oddělení s novými herními prvky. Tvořit je bude „Lesní zahrada“, „Vodní zahrada“ a „Větrná zahrada“.

V roce 2015 byla z rozpočtu obce zpevněna plocha v atriu budovy, která byla v minulosti pouze vysypána kačírkem, byl zde umístěn plastový bazének. Plocha je připravena na instalaci tzv. mlhoviště.

Poslední úpravou prošel přístupový chodník před školkou - byl upraven na pojízdný tak, aby lépe vyhovoval rodičům přivázejícím své děti.

V budově zbývá zrekonstruovat ještě sociální zařízení (projektová dokumentace je již hotová), pak bude budova již dokonalá.

Revitalizace veřejného prostranství Šumvald

Obec Šumvald leží v severní části Hornomoravského úvalu na Uničovsku. V roce 1971 byl k Šumvaldu připojen Břevenec. Projekt řešil úpravu veřejných prostranství v obou obcích.

V Šumvaldě bylo cílem stavebních úprav celkové zvýšení kvality prostoru ve správním, školském a duchovním centru obce. Původní nevyhovující a degradované povrchy byly vyměněny za nové, místní komunikace prošla rekonstrukcí, byla vybudována nová parkovací stání, stávající zeleň byla vyměněna a došlo k některým novým úpravám parkových ploch. V dotčené části bylo vytvořeno nové veřejné osvětlení, doplněna dešťová kanalizace, osazeny kouty pro setkávání občanů a přes-obědový pobyt dětí ze ZŠ. Dopravní režim byl na komunikaci ponechán stávající obousměrný, na návsi je pak objezd. Upravené pěší chodníky respektují původní směry.

Hlavní vyvýšená plocha, stranou na západě průjezd, centrální plocha je organizována kolem sochy sv. Jana Nepomuckého se vstupy do základní školy, obecního úřadu a hřbitova. Proti obecnímu úřadu je osazena nová pergola s lavičkami pro pobyt občanů a dětí základní školy v době obědové přestávky. Dole u potoka Dražůvky je pak v pohledové ose dolů k severu také stejně koncipovaná pergola – dochází zde k postávání před rozchody na obě strany. Úpravy byly prováděny, aby se zvýšila atraktivita pobytu na návsi.

V Břevenci bylo nutné po provedené opravě silničního průtahu chybějící chodníky doplnit, protože silnice má po opravách menší šířku mezi silničními obrubami, pohyb chodců byl tak z hlediska bezpečnosti zhoršen oproti minulosti. Stavba měla za cíl zejména zabezpečit bezpečný pohyb pěších podél silnice III/44629, revitalizovat povrch místních komunikací, úpravy prostranství u kulturního domu a kaple (zpevněné a parkovací plochy), nástupiště autobusových zastávek. Dále byl doplněn mobiliář a obnova stavbou poškozené zeleně.

Autobusové zastávky Třemešná

Obec Třemešná leží na potoce Mušlov, asi 4 km severně od Města Albrechtic. První zmínka o obci Třemešná se datuje do roku 1256, kdy se uvádí, že obec byla založena panem Hlembortem de Turri a postoupena do držení olomouckému biskupovi Brunovi ze Schauenburgu. Archeologické nálezy však dokládají, že místo bylo osídleno již daleko dříve, a to v době bronzové. Obec se nachází v území bývalých Sudet, a do roku 1945 byla z 90% osídlena obyvatelstvem německé národnosti. V předválečných letech, a to např. roku 1851 měla obec 3130 občanů, a v roce 1921 měla obec 1625 občanů (5 české národnosti, 1577 německé národnosti a 77 občanů národností ostatních). V roce 2016 měla obec 911 obyvatel z 98 % české národnosti.

Při realizaci projektu Chodníky kolem silnice I/57 v obci Třemešná se provedla rekonstrukce autobusových zastávek. Staré autobusové zastávky (jedna zděná, druhá plechová) byly zbořeny a nahrazeny novými shodnými zastávkami. Jako nejvhodnější materiál autobusových zastávek byla zvolena kombinace dřeva a skla.

Stavba veřejného prostoru „Srdce obce“ byla realizována v roce 2015 a vlastníkem daného projektu je obec Bukovany. Již od roku 2012 vykupovala obec staré zchátralé domy a pozemky naproti kapli Jana Pavla II., a tím připravila prostor pro realizaci tohoto záměru. Návrh projektu vypracoval Ing. Jaroslav Vlach a vlastní projekt zpracoval Ing. Petr Valihrač.

Cílem projektu bylo vybudování klidové zóny pro posezení, místo pro maminky s kočárky, seniory, pro turisty a prostoru pro případné krátkodobé zaparkování. Prostor Srdce obce se stal důstojným místem pro umístění významné sakrální památky – sochy sv. Jana Nepomuckého, která zde byla přemístěna z jiného místa v obci. Srdce obce se stalo novým centrem naší vesnice, v jehož blízkosti je veškerá občanská vybavenost.

V centru celého prostoru byl vysazen strom charakteristický pro Bukovany – buk, okolo něhož vyrostly tři půlkruhové betonové lavice s dřevěnými sedáky. Byla zde vybudována pojízdná komunikace z betonové a zámkové dlažby, parkovací stání ze zámkové dlažby a chodníky z lomového kamene. Plocha okolo klidové zóny byla zatravněna a osázena okrasnými keři. Součástí prostoru je i nový mobiliář, který slouží především turistům: držáky na kola, lavička, infotabule, mapa a odpadkové koše.

Obec Dolní Žandov dlouhodobě pečuje o veřejná prostranství nejenom proto, aby veřejná prostranství byla reprezentativními prvky pro návštěvníky obce, ale hlavně pro to, aby se občanům v obci žilo příjemně, aby měli kde trávit svůj volný čas.

Jednou z těchto lokalit je prostor za Základní školou a mateřskou školou v Dolním Žandově. Při výstavbě budovy ZŠ byl zřejmě součástí projektu i prostor kolem ní, ale při realizaci již k tomu nedošlo. Svah byl ponechán osudu a přírodě a časem se stal z prostoru malý „Bouřín“. Již 6 let se tomuto prostoru věnujeme, realizovali jsme zde již několik projektů a díky dotacím zde vzniklo nádherné místo pro volnočasové aktivity. Je využíván Základní a mateřskou školou v dopoledních hodinách, odpoledne družina při ZŠ. Realizují se zde kulturní akce pořádané obcí a hasiči, např. Stavění máje, Dětský den, Rozloučení s prázdninami, Správná devítka, Strašidelná cesta, Žandovský kotlík, Slámování atd.

Hasičská zbrojnice Jiřice

Projekt na výstavbu nové požární zbrojnice vznikl již v roce 2009, kdy zastupitelstvo obce podpořilo plán náhrady stávající a značně nevyhovující zbrojnice. Dlouhých 5 let se čekalo, zda nebude možné stavbu částečně financovat z nějaké dotace. Žádná taková ale pro obec našeho typu nebyla vyslána a proto zastupitelstvo v roce 2014 rozhodlo o zahájení stavby a její celkové financování z rozpočtu obce. Bylo požádáno o vydání stavebního povolení a po jeho obdržení byla stavba zahájena.

Stavba byla započata v červnu 2014 vyhloubením základů a vytvořením betonové desky, což bylo dílem převážně pracovníků obce. Hrubá stavba nové budovy rostla při brigádnických akcích, kterých se v hojném počtu zúčastňovali jak členové SDH, tak i místní občané. Do konce tohoto roku byla hrubá stavba dokončena včetně střechy a krytiny. Běžné práce byly prováděny svépomocí, pouze odborné práce jako položení betonových stropů, dřevěná vazba a pokrývačské práce byly řešeny dodavatelsky. V následujícím roce 2015 byly provedeny rozvody elektřiny, vody a odpadů, zateplení stropů, vnitřní omítky, vybetonování schodiště a obložení sociálních zařízení. Kromě elektrikářských prací byly ostatní činnosti dělány za vydatného přispění brigádníků. V roce 2016 došlo rozvodům topení, napojení na STP, vybetonování garážových stání a dokončení schodiště. Členové SDH položili i venkovní dlažbu před budovou jako přístupovou trasu od silnice. Novostavba hasičské zbrojnice byla zkolaudována v prosinci 2016.

Vybavení hasičárny nábytkem a prostředky pro činnost mladých hasičů bylo v následujícím roce po kolaudaci. Rovněž byly doplněny regály pro uložení hadic a ostatních materiálů a provedena úprava venkovního prostředí včetně výsadby zeleně. Nedaleko vchodu do budovy byl umístěn i základní kámen připomínající zahájení této potřebné stavby v obci a velké odhodlání členů místních hasičů i občanů obce při její realizaci.

Dětské a sportovní víceúčelové hřiště Kmetiněves

Jedná se o novou stavbu sportovního areálu pro veřejnost v centru obce, která započala a byla dokončena v roce 2017. V rámci výstavby byla sejmuta ornice v mocnosti cca 10 cm, která byla použita opět pro sadové úpravy areálu.

Dále bylo vystavěno víceúčelové hřiště 18x36 m s umělým polyuretanovým povrchem a oplocením o výšce 4 m, spodní část bude z fošen na sraz do výše 1 m. Ve východní části jsou umístěny herní prvky pro děti a juniory: stolní tenis, šplhová sestava, víceúčelový prvek, síťový koloč, sestava se skluzavkou, pískoviště a dále altán a venkovní krb. Areál je doplněn lavičkami a koši na odpadky. Vlastníkem stavby je Obec Kmetiněves. Stavba je umístěna ve středu obce za místní požární zbrojnicí a v blízkosti návesního rybníka.

Na Dětské a sportovní víceúčelové hřiště obec obdržela dotaci od Středočeského kraje.

Stavbě sociálního zázemí pro sportoviště předcházela záměr vybudování nového fotbalového hřiště v blízkosti zastavěné části obce, na místo původního, které bylo od obce situováno mimo intravilán, za frekventovanou komunikací II/608 a později ještě přetnuto dálnicí D8. Pozemky pod hrací plochou obec nevlastnila, přesto se je snažila v počátku vykoupit, podařilo se to jen z části. Také docházení na toto místo trénovat, skýtalo velké nebezpečí zejména pro děti. Obci se podařilo, od Pozemkového fondu získat odkoupením pohledávky restituentsa pozemky pro nové hřiště. V rámci výstavby dálnice D8-803 se provedly terénní úpravy ve svažitém terénu. Byla zpracována studie stavby, a poté projektová dokumentace. Stavbu sociálního zázemí obec zahájila základovou deskou, na kterou použila dotaci získanou v soutěži Vesnice roku. Poté, na téměř deset let byla stavba přerušena, jednak tím, že obec získala finanční podporu na vybudování plošné kanalizace a další prostředky z rozpočtu obce již nemohla investovat. V tuto dobu také klesal zájem o fotbal, jak u dětí, tak i dospělých.

Zvýšenou aktivitu o sport i fotbal jsme opět zaznamenali zhruba před pěti lety. Zastupitelstvo rozhodlo vybudovat sociální zázemí třeba i formou provizoria, protože stav toho původního byl nevyhovující a náklady na přestavbu by byly neúčelné. Aby místní fotbalový klub mohl hrát v okresní soutěži, bylo nutné pronajmout hřiště v sousední obci. Zástupci obce se tedy urychleně snažili tuto záležitost řešit. Náklady na stavbu zázemí byly poměrně vysoké, a proto se snažili získat příspěvek na financování formou dotačních peněz. Podařilo se v roce 2016, kdy od Krajského úřadu Středočeského kraje, Fondu rozvoje obcí a měst - Velké projekty, obec obdržela dotaci ve výši 6 500 mil. Kč. Dostavbu sociálního zázemí bylo nutné zhruba o jeden rok prodloužit, protože firma, která vyhrála výběrové řízení, odváděla nekvalitní práce a nedodržovala termíny. Obec vypověděla smluvní vztah, což nebylo vůbec jednoduché a vyhlásila nové výběrové řízení na již rozestavěnou stavbu. V současné době je stavba dokončena a zkolaudována.

kapitola IV.

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

katastrální území Kuničky

Obec Kuničky, okres Blansko

Realizací stavby došlo ke zvýšení průchodnosti krajiny – všechny realizované cesty navazují na další polní či lesní cesty, jsou navzájem propojeny a pokračují do sousedních katastrálních území. Přestože hlavním cílem vybudovaných polních cest bylo umožnit přístup hospodařícím zemědělcům a vlastníkům k jejich pozemkům, cesty jsou hojně využívány i k jiným účelům, napojují se na místní komunikace a umožňují tak obyvatelům obce jejich využití za účelem rekreace a turistiky. Po realizaci stavby byla odkloněna zemědělská technika mimo zastavěnou část obce a tím došlo i ke zkrácení pojízdné vzdálenosti zemědělské techniky. Polní cesty HC2 a HC3 jsou intenzivně využívány i ke svozu dřeva z rozsáhlého lesního komplexu. V rámci projektu došlo k realizaci polních cest s různou konstrukcí vozovky (asfaltobeton – polní cesty HC2, HC3); penetrační makadam (polní cesta DC8), travnaté polní cesty DC1, DC9, VC7. Celková délka realizovaných polních cest činí 2,526 km.

Katastrální území Bousov

Obec Bousov, okres Chrudim

Polní cesta zpřístupňuje jako obvykle hlavně zemědělské pozemky. Nemalý význam má také zpřístupnění lesa, kde navazuje na turistické značení. Svodný příkop podél cesty slouží jako ochrana před erozí, aby voda stačila odtékat a vsakovat, jsou v příkopě vybudované přehrážky z dřevěných kůlů. Pro zvýšení ekologické stability je samozřejmě bohatá doprovodná zeleň podél cesty.

Katastrální území Blížejev

Obec Blížejev, okres Domažlice

Projekt řeší kromě výstavby polní cesty sloužící ke zpřístupnění zemědělských a lesních pozemků i vybudování záchytného příkopu, zatravněného svodného průlehu a otevřeného odpadu, jejichž účelem je ochrana před erozivními účinky vody, zabezpečení neškodného odvedení povrchových vod a ochrana zájmového území včetně intravilánu obce Blížejev. Doplnění výsadeb křovin a dřevin podél polní cesty HPC1 a osázení ochranných hrázek podél záchytného příkopu a svodného průlehu přispělo ke zvýšení biodiverzity území, čímž projekt představuje i významnou krajinotvornou funkci.

Katastrální území Pančava

Kraj Vysočina, město Jihlava

Jedná se o soubor tří souvisejících staveb vycházející z komplexní pozemkové úpravy v k.ú. Pančava. Stavba spočívá v odtrubnění vodoteče s jejím vymělením na povrch terénu, výstavbě malé vodní nádrže a vybudování zatravněné údolnice v horní části dílčího povodí, dále výstavbu vedlejší polní cesty zajišťující přístup k pozemkům a dále zřízení soustavy tří protierozních zasakovacích průlehu doplněných dvěmi svodnými příkopy.

Katastrální území Křižany

Obec Křižany, okres Liberec

Projekt výstavby vodní nádrže v k.ú. Křižany byl prioritou dokončených komplexních pozemkových úprav. Výstavbou vodní nádrže došlo k zadržení vody v krajině, zvýšila se biodiverzita území a vytvořil se krajinotvorný prvek. Nádrž zároveň zajišťuje částečnou ochranu intravilánu obce před povodňovými průtoky. Vodní plocha s litorálním pásmem poskytuje přirozené místo pro rozvoj mokřadní vegetace, vodního ptactva a obojživelníků. Nádrž se svojí polohou u „Krkavčích skal“ stala hojně navštěvovaným místem pro turisty. V letních měsících je nádrž využívána jako přírodní koupaliště. Postavené polní cesty podél nádrže zajišťují přístup k nádrži i okolním zemědělským a lesním pozemkům.

k. ú. Výrava vč. přilehlých částí k.ú. Černilov

Libníkovice a Libřice, Hradec Králové

V rámci KoPÚ v k. ú. Výrava vč. přilehlých částí k.ú. Černilov, Libníkovice a Libřice a dle schváleného plánu společných zařízení bylo v souladu s ÚSES vybudováno biocentrum „Na Bělkách“ se stálou vodní plochou a lesní výsadbou dřevin ve 3 samostatných oplocenkách. Biocentrum se rozkládá na dvou sousedících katastrálních územích - Výrava, Libníkovice. Celková výměra je 4,3043 ha. Stavba byla rozdělena do dvou částí - v roce 2012/2013 byla v předstihu zrealizována a zkolaudována vodní plocha - dvě na sebe navazující propojené tůně, následně na jaře roku 2014 bylo zrealizováno a osázeno biocentrum Na Bělkách v k.ú. Výrava. Vznikly zde 3 samostatné lesnické oplocenky s výsadbou 12,3 tisíc stromků a cca 1,8 tisíce keřů.

Katastrální území Bílý Potok

Javorník, Jeseník

Stavba Lokálního biocentra LBC7 v k.ú. Bílý Potok patří k první etapě realizace opatření navržených komplexní pozemkovou úpravou. Jeho součástí jsou dvě nově navržené boční nádrže krajinnářského charakteru na levostanném bezejmenném přítoku Bílého potoka v lokalitě u Mučedníku. Jádrem tvoří Horní a Dolní nádrže označované v KPÚ také jako N6 a N7 s rozsáhlým litorálním pásmem. Součástí biocentra je i několik tůň a vodní tok, jež bude v místě LBC7 revitalizován. Součástí realizace bude i doprovodná výsadba. Realizací biocentra LBC7 se přispělo výrazným způsobem k ekologické stabilitě v dané lokalitě již zmiňovaného katastrálního území. Spolu s LBC7 byly realizovány vedlejší přístupové polní cesty VC 14, VC15a, VC15b v k.ú. Bílý Potok v první etapě realizace opatření navržených komplexní pozemkovou úpravou. Všechny tyto polní cesty budou sloužit nejen k přístupu a obsluhování biocentra LBC7, ale také k obsluhování zemědělských pozemků.

Katastrální území Žim

Obec Žim, okres Teplice

Vodohospodářská opatření Žim-Záhoří jsou souborem staveb, které tvoří vodní plocha malé vodní nádrže (Záhořský rybník), doplňující objekty (studánka, dešťová kanalizace, zpevněné příkopy) a polní cesty. Účelem opatření bylo zadržení vody v krajině, revitalizace původní vodní plochy s předpokládanou krajinotvornou funkcí se zřetelem na rozvoj vodní fauny a flóry, včetně prostupnosti krajiny.

kapitola V.

PAMĚŤ OBCE BĚLOTÍN V PLASTIKÁCH MICHALA MORAVCE

Plastiky akademického sochaře Michala Moravce a jeho
žáků ze Střední průmyslové školy kamenické
a sochařské v Bělotíně

2014 - Víly

2014 Víly – volné sousoší tvořené 4 ženskými postavami z hoříckého pískovce. Skupina 4 soch s názvem „VÍLY“ vznikla na objednávku obce Běloutín v roce 2014 nejprve v hrubých rysech v ateliéru Michala Moravce a jeho žáků na Střední průmyslové škole kamenické a sochařské v Hořicích. Odtud byly sochy převezeny do Běloutína a zde dopracovány až těsně před svou instalací v prostoru mezi domy čp. 97 (Domov seniorů) a 346 (Na sýpce) u křižovatky „U žida“. Volné sousoší bylo odhaleno u příležitosti předání domu čp. 346 k užívání dne 2.10.2014. Umístěno na zelené ploše mezi obytnými budovami čp. 97 a 346 na pozemku parc.č. 27, k.ú. Běloutín, v majetku obce Běloutín.

2015 - Sv. Jiří

2015 Sv. Jiří – jezdecká socha sv. Jiří na vzpínajícím se koni, probodávajícího kopím draka. Jezdecká socha „Sv. Jiří - patron obce Běloutín“ (2015), pochází obdobně jako předchozí volné sousoší „Vily“ z dílny akademického sochaře Michala Moravce a jeho žáků ze Střední průmyslové školy kamenické a sochařské v Hořicích. Na objednávku obce ji z hořického pískovce zhotovili v rámci studia a osazena byla před bělotínskou farou čp. 1 dne 20.8.2015. Slavnostní vysvěcení a její symbolické předání veřejnosti proběhlo za účasti autora u příležitosti otevření Muzea na faře, resp. nové expozice zemědělské techniky, která je jeho součástí, a to za účasti mnoha občanů a zastupitelů obce, účastníků právě konaného Běloutínského týdne zpěvu a delegací partnerských obcí Kolonowskie a Höchst i. Odw. Sochu vysvětil místní duchovní Pater Pavel Dostál. Materiál hořický pískovec. Umístěno před budovou místní fary čp. 1 na pozemku parc.č. 47/6, k.ú. Běloutín, v majetku Římskokatolické farnosti Běloutín.

2016 - Husovy pravdy

2016 Husovy pravdy – soubor jedenácti soch z hořického pískovce s názvy Pravda, Víra, Lásky, Pokora, Čistota, Odpuštění, Odvaha, Důstojnost, Radost, Svoboda a Úcta. Soubor vznikl postupně. V roce 2016 u příležitosti zahájení školního roku a otevření přístavby, která rozšířením a zvýšením původního spojovacího koridoru propojila starou a novou školní budovu a současně zde vzniklo 5 nových tříd, byla zde odhalena první z celkem plánovaných jedenácti soch, nazvaná „PRAVDA“. Později v roce 2016 byly postupně dokončeny také sochy Lásky, Čistota, Pokora, Důstojnost, Víra, Radost a Úcta. V roce 2017 pak Odpuštění, Svoboda a Odvaha. Umístěno podél chodníku před místní základní a mateřskou školou na pozemku parc.č. 8/1, k.ú. Běloutín, v majetku obce Běloutín.

2017 - Brána Kravařska

2017 Brána Kravařska – pomník z hořického pískovce. Od října 2017 stojí na ostrůvku autobusové zastávky Běloutín-střed plastika na téma „Železná brána Moravského Kravařska“. Jeho autor, akademický sochař Michal Moravec o něm říká: „Celé dílo chápu jako symbolickou bránu se středověkými prvky architektury. Atributy této plastiky jsou: hlava býka – Kravařsko, symboly - Alfa a Omega. Býk proto, že od dávných dob se jedná o zvíře přinášející život, a dva řecké znaky proto, že znamenají celou křivku vývoje. Plastika je koncipována jako architektonické průniky s bronzovými prvky, zvolený materiál je hořický pískovec.“ Umístěno na ostrůvku u autobusové zastávky Běloutín-střed na pozemku parc.č. 701, k.ú. Běloutín, v majetku obce Běloutín.

2018 - Český lev

2018 Český lev – bronzová plastika českého dvouocasého lva na vysokém soklu z francouzské žuly s citátem „Vlastenectví je láska k vlastnímu národu, nikoli nenávisť k jiným. TGM“ na čelní straně a letopočtem 1918-2018 na boční straně soklu. Slova zakladatele našeho státu nechť jsou připomenutím jak citlivý a zneužitelný byl a je pocit vlastenectví. Pomník byl odhalen 10.6.2018 u příležitosti návštěvy pěveckého souboru Vocal Ensemble z Mesa College v San Diegu (USA, Ca) v rámci oslav 100. výročí vzniku ČSR. Historie naší obce je velice složitá. V roce 1918 nevívali všichni místní Němci vznik ČSR, řada z nich pak podporovala rozpad mladého státu v roce 1938. Dosídlování českým obyvatelstvem po roce 1945 neslo a stále ještě odráží stopy v zanedbanosti či povrchním vztahu k místu žití. Český lev nechť je trvalým odkazem současným i příštím, že naše obec patřila, patří a bude patřit zemím koruny české a je nutno o ni lví houževnatostí pečovat. Umístěno v parku Milník na pozemku parc.č. 706/3, k.ú. Běloutín, v majetku obce Běloutín.

Další díl edice Tvář venkova – Venkovské stavby prezentuje úspěšně realizované projekty zaměřené na obnovu a rozvoj v oblasti architektury prostřednictvím obcí účastnících se soutěže Vesnice roku v Programu obnovy venkova v roce 2018.

Venkovská zástavba představuje osobité kulturní dědictví, typické pro naši zemi. Je trvalou součástí naší svébytnosti, a proto je potřebné o ně soustavně pečovat. Citlivé začlenění nových staveb do prostředí sídla a krajiny je společně s funkčností základním předpokladem dobré venkovské architektury. Výsledky stavební obnovy na venkově zasluhují větší pozornosti. Je společensky důležité, aby působivé příklady, v nichž se spojily odborné znalosti s etickým vztahem k venkovskému prostředí, byly oceněny a publikovány.

Tvář venkova – Venkovské stavby 2018 prezentuje památkově chráněné objekty, památky místního významu a stavby venkovské zástavby obnovené či rekonstruované. Dále prezentuje nové venkovské stavby.

Edice:	TVÁŘ VENKOVA
Publikace:	Venkovské stavby 2018
Editor, autor:	Jan Machovský, Ing. arch. Petr Moráček a kolektiv
Spolupracovali:	Starostky a starostové vítězných obcí soutěže Vesnice roku 2018 i dalších uvedených obcí, investoři a autoři projektů a realizací staveb, dále pak zástupci Spolku pro obnovu venkova ČR, Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Státní pozemkový úřad, Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Grafická úprava a sazba:	Machovský s.r.o.
Jazyková úprava:	Machovský s.r.o.
Tisk:	Machovský s.r.o.
Vydavatel:	Obec Běloutín

Vydáno v roce 2018, Náklad 2500 ks. ISBN 978-80-906283-3-5

Projekt byl realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj a Spolku pro obnovu venkova ČR.

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

VENKOVSKÉ
STAVBY 2018

ISBN 978-80-906283-3-5

